

Priloge: Ljubljana, Pucini-
jeva ulica 6 - telefon 31-22 31-23
31-24
Ljubljana, Pucini-
jeva ulica 6 - telefon 31-22 31-23
Podružnice: Novo mesto, Ljubljanska
cesta 31-22
Računi za Ljubljansko pokrajino pri
postno čerkovnem zavodu št. 17.749
za ostale kraje Italije Servizio Conti
Corr. Post. No. 11-3118
se za Italije in inozemstva ima
Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina: znaša mesečno Lit. 15.—
za inozemstvo pa Lit. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucini-jeva ulica št. 6
telefon 31-22 31-23 31-24

Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Notevole attività dei reparti aerei

Efficace bombardamento degli aeroporti a Malta e dei centri delle retrovie nemiche in Cirenaica

Il Quartiere generale delle forze armate comunica in data di 13 marzo 1942-XX il seguente bollettino di guerra No 650: Reparti aerei italiani e tedeschi hanno svolto ieri notevoli attività, nonostante le sfavorevoli condizioni atmosferiche. In Cirenaica sono stati bombardati centri delle retrovie nemiche a Malta gli aeroporti di Mikabba, Cà Venezia e Alfara.

Un apparecchio del tipo «Tomahawk» è stato abbattuto in combattimento, molti altri velivoli distrutti al suolo. Incendi e scoppi osservati in gran numero, hanno palesato l'efficacia delle azioni condotte dall'aviazione dell'asse.

Il nemico ha effettuato un'incursione notturna su Bengasi.

Zatno delovanje letalskih oddelkov

Učinkovito bombardiranje sovražnih letališč na Malti in središč sovražnega zaledja v Cirenaiki

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil je objavil 13. marca naslednje 650. vojno poročilo:

Italijanski in nemški letalski oddelki so včeraj razvijali pomembno delavnost navzlic neugodnim vremenskim razmeram. V Cirenaiki so bombardirali središča v sovražnem zaledju, na Malti pa letališča v Mikabi, Cà Venezia in Alfariju.

Eno sovražno letalo tipa «Tomahawk» je bilo sestreljeno v borbi v zraku, več drugih letal pa je bilo uničenih na tleh. Požari in eksplozije, ki jih je bilo opaziti v velikem številu, so odražali učinkovitost akcij, ki jih je izvedlo letalstvo osi.

Sovražnik je izvršil nočni letalski napad na Bengazi.

Nemško vojno poročilo

Na doneškem področju so bile razbite močne sovjetske sile — 55 oklopnih voz uničenih — Na Sredozemskem morju potopljena angleška križarka

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 13. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje poročilo:

Pri obrambnih bojih na doneškem področju so bile s protinapadom razbite močnejše sovjetske sile.

V severnem odseku vzhodne fronte so uničili oddelki vojske in orožja SS v večdnevih bojih skupino sovražniških čet, ki je bila odrezana od svojih zvez.

Oddelki bojnih in lovskih letal so uspešno napadali poljske postojanke in bombardirali posamezne kraje in oskrbovalna pota sovjetske vojske.

V času od 9. do 12. marca je izgubil sovražnik na vzhodni fronti 55 oklopnih voz.

V bojih zadnjega tedna se je posebno odlikoval württembersko-badenska 35. pehotna divizija v obrambi pred mnogostevilnimi napadi mnogo močnejših sil nasprotnika.

V severni Afriki so bili nemški vojaški napadi proti nekemu angleškemu letališču na egipcijski obali, kakor tudi proti izkrcavališčem čet in taboriščem na prostoru pri Tobruku.

Pri napadih z bombami na letalska oporišča otoka Malte so bili doseženi mnogostevilni zadetki na letalih, razmeščenih na tleh.

Angleška križarka, ki jo je torpedirala na Sredozemskem morju nemška podmornica, kakor je bilo objavljeno v včerajšnjem vojnem poročilu, se je po več ugotovitvah potopila. Gre za ladjo vrste «Leander».

Angleški bombniki so napadli v noči na 13. marc Kiel. Civilno prebivalstvo je imelo izgube, mrtve in ranjene. Tri napadajoča letala so bila sestreljena.

Višji narednik Gildner je dosegel svojo 25. nočno lovsko zmago.

Uspehi nemškega letalstva

Berlin, 13. marca. d. S pristojnega nemškega vojaškega mesta se je zvedelo, da je v teku včerajšnjih boj vzhodno od limeskega jezera prišlo tudi do velikih spopadov v zraku. Nemška bojna letala so v teh bitkah sestrelila 10 sovražnih letal. Z druge strani se je zvedelo, da so nemška bojna letala v britanskih vodah napadla sovraž-

nikovo trgovsko ladjo. Z bombo je bila ladja na sprednjem delu tak, hude poškodovana, da ni mogla nadaljevati vožnje.

Železniška zveza

med Berlinom in Krimom

Stockholm, 13. marca. d. Berlinski dopisnik lista «Dagens Nyheter» javlja, da je bila otvorena direktna vojaškim potrebam namenjena železniška zveza med Berlinom in postajami na polotoku Krimu. Džezina je direktna železniška komunikacija znša 2500 km.

Letalski boji na zapadu

Pariz, 13. marca. s. Angleška letala so skušala v noči na četrtek napasti neko mesto v severnozgodnji Franciji. Z bombami so zadela neke cerkve in več stanovanjskih poslopij. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtev. Škoda, ki je bila prizadeta zasebnim poslopjem, cerkvi in nekemu žakliškemu zavodu je ogromna. Vojaška naprava ni bila nobena zadeta.

Berlin, 13. marca. s. V noči na četrtek so angleška letala napadla nizozemsko ozemlje in so slepo odrgli nekaj bomb. V nekem mestu v zapadnem predelu dežele je bilo razdejanih in poškodovanih nekaj hiš. Trije civilisti so bili ubiti, 10 pa jih je bilo ranjenih.

Berlin, 13. marca. s. Tukajšnji vojaški krogi so objavili statistične podatke po katerih je sovražnik v borbi proti trojnemu paktu v času od 8. decembra 1941 do 7. marca 1942 izgubil skupno 4233 letal. Uničenih je bilo 1537 angleških, ameriških in nizozemskih letal na Pacifiku, 1841 sovjetskih in 855 angleških letal pa na drugih bojiščih.

Potopljena ameriška

petrolejska ladja

Lizbona, 13. marca. d. Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da je bila potopljena še neka nadaljnja ameriška petrolejska ladja. Poročilo iz Washingtona o novem načinu ne navaja imena potopljene ladje, marveč le toliko, da je bila ladja srednje toneže in da se je potopila na Labradorskem morju.

Smernice nove madžarske vlade

Nadaljevanje madžarske zunanje politike ob strari Italije in Nemčije

Budimpešta, 13. marca. s. Predsednik ministrskega sveta Kallay je imel na velikem zborovanju, vladne stranke govor v katerem je z včerajšnjimi besedami obeležil delo svojega prednika grofa de Baudossyja in naglasil da bo sedanja nova vlada njegov program nadaljevala in izvedla. Deležno, da so vsi člani prejšnje vlade ohranili svoj položaj in da bo zunanje ministrstvo poverjeno bas grofu Baudossyju, čim mu bo njegov zdravstveno stanje dopuščalo nadaljnje delo, dokazuje, da bodo tudi za novo vlado tako v zunanji kakor v notranji politiki veljale smernice prejšnje vlade. Zunanjo politiko Madžarske se bo nadaljevala na strani Italije in Nemčije. Prijateljstvo Madžarske z osmima veljastima je poudaril Kallay ob splošnem odobravanju vseh prisotnih, ne izkira iz zadnjih časov in nima konjunkturnega značaja. Notranja politika je izjavil nadalje, se izvaja še vedno po smernicah in v skladu s političnim in socialnim programom, kakor ga je postavil pokojni min. predsednik Gömbös.

Predsednik vlade je govoril tudi o potrebi, da se razni zakoni izvajajo s še večjo odločenostjo. Imetniki Zidov bo moralu čim prej preiti v arijske krke. V ta namen je parlament predložil poseben zakonski akt, po katerem se bo postopek za razlastitev Zidov pospešil.

Govor predsednika vlade je bil sprejet s splošnim odobravanjem.

Budimpešta, 13. marca. s. Bivši kmetijski minister grof Mihail Teleky je bil imenovan za načelnika zunanje-političnega odbora poslaneke zbornice. Doslej je bil na tem mestu general grof Tolaw, ki je včeraj podal ostavko.

Budimpešta, 13. marca. s. Tukajšnji polslužbeni krogi naglašajo, da to nova vlada nadaljevala dosežanje madžarske politike, kakor kažejo na to tudi smernice, ki jih je dal regent Horthy. V zunanjem političnem pogledu bo Madžarska ostala neomajno zvesta osmima silama, v notra-jem političnem pa bo utrđala notranjo fronto glede na nove naloge, ki čakajo Madžarsko v sedanji vojni. Borba proti boljševizmu ni za Madžarsko le moralna in civilna, marveč državna potreba. Madžarska mora braniti svojo neodvisnost, za katero so narčni Sovjetske zveze skrajno nevarni. Če se vojna ni razvnela na madžarskih mejah, je zasluga Duceja in Hitlerja, ki sta preprečila napadalne načrte moskovskega imperializma. Madžarski politični krogi pripominjajo, da si bo sovražna propaganda nedvomno najlažje premagala fantastične vesti o razlogih najnoveše spremembe režima na Madžarskem, toda madžarski krogi že sedaj opozarjajo, da bo Madžarska nadaljevala svojo politiko odnevanja vseh nacionalnih sil, da bi lahko še bolje sodelovala z Italijo in Nemčijo.

Obnovite naročnino!

JAPONSKE OPERACIJE

PROTI AVSTRALIJI

Z izkrcanjem na Novi Gvineji so se Japonci približali Avstraliji na 600 km — Avstralske pomorske zveze so že resno ogrožene

Tokio, 13. marca. (Domei) Današnji listi poudarjajo v svojih jutranjih izdajah izreden pomcn izkrcanja japonskih čet na Novi Gvineji. Listi naglašajo, da so Japonci le še 600 km oddaljeni od severne obale Avstralije.

List «Nichi-Nichi» ugotavlja, da je osi z izkrcanjem japonskih čet na tem oporišču zadan Avstraliji prvi udarec. Osvojitev vsega ozemlja Nove Gvineje je sedaj, ko so Japonci tudi v posesti vseh vojaško važnih okolišnih otokov, le še vprašanje časa. Operacije proti Novi Gvineji predstavljajo uvod v ustvaritev »velike pacifiške države, ki bo oklepala Avstralijo, Novo Zelandijo in Novo Gvinejo.»

List «Asahi» piše, da so uspešno pričele japonske vojaške operacije na Novi Gvineji posebno važne z dveh vidikov. Predvsem pomenijo korak k izločitvi sovražniških oporišč, s katerih bi se mogla voditi gverilska vojna, obenem pa predstavljajo Nova Gvinejo za japonsko samo oporišče na moremornim napad proti Avstraliji. Z japonskim izkrcanjem na Novi Gvineji so si japonske oborožene sile zavarovale črto ki poteka od Nove Gvineje preko Timorja na Javo in ki obkrožuje severno Avstralijo.

Napad na japonsko

vojno brodovje

Tokio, 13. marca. Japonski glavni stan je objavil komunikate, v katerem pravi, da je 60 sovražnih letal središče napadla japonske oborožene sile v bližini Nove Gvineje. Štiri sovražna letala so bila sestreljena, ostala pa so bila poškodovana v beg. Japonske izgube so bile naslednje: en vojaški transportni parnik je bil potopljen, drugi pa prisliljen nasesti na peščino. Lažje so bile poškodovane ena križarka, 2 rušilca in tri nadzorne ladje. Prevzovalna ladja, ki se je potopila, je že prej izkrcala čete, ki so se z njo pripeljale na Novo Gvinejo. (Stampa Sera.)

Zaskrbljenost v Avstraliji

Tokio, 13. marca. V avstralskih političnih in vojaških krogih so zelo v skrbeh zaradi vedno bolj bližajoče se nevarnosti in še posebej zaradi operacij, ki so jih japonske oborožene sile pričele z namenom, da zavzamejo Port Moresby.

Kakor poroča «United Press», je japonsko vojno brodovje, ki so ga epazili v novogvinejskih teritorialnih vodah, plulo proti Port Moresbyju. Skupine avstralskih letal ga neprestano napadajo in skušajo preprečiti izkrcavanje japonskih oddelkov. Službeni krogi v Canberri ter vsi niti ne potrjujejo niti ne demantirajo. Kljub avstralskim letalskim napadom pa je Japoncem že uspelo izkrcati nove kontingente čet v bližini Finchhambourja.

Po informacijah agencije «Exchance» iz

Canberre je treba že v najkrajšem času računati z neposrednim japonskim napadom na Port Moresby. Verjetno je celo, da se je napad že pričel. Avstralske letalske sile še zmerom napadajo japonski konvoj. Vojska, ki je bila razmeščena na Novi Gvineji, se je koncentrirala v gorah, s katerih je mogoča kontrola nad obalo otoka.

V Canberri je zavladalo silno vznemirjenje, ker je Port Moresby prvovrstnega pomena za obrambo Avstralije. Luka leži na severozapadni obali Torreške ožine in je središče kontrole nad vso plovnobno ožino, skozi katero gre ves pomorski promet med zapadno in severno obalo avstralskega kontinenta. Iz Port Moresbyja je le 1500 km daleč do Port Darwina, velikega pomorskega oporišča na severni obali kontinenta. Po padcu Singapaja, Manile in Surabaje je postal Port Darwin glavno oporišče zavezniških pomorskih sil in s tega oporišča prihaja njihova protiofenziva. Če bi Japoncem uspelo zavzeti Port Moresby, jim bo napad na avstralski kontinent silno olajšan. (Stampa Sera.)

V pričakovanju japonskega vpada v severno Avstralijo

Stockholm, 13. marca. s. Vesti iz avstralskih virov kažejo, da v Melbourne, Sidneyu in Canberri pričakujejo, da se bodo japonske čete vsak čas skušale izkrcati ob obali Queenslanda in še posebej na področju okrog Wyndhama in Brooma. Odgovorni vojaški krogi so mnenja, da si Japonci prizadevajo onemogočiti sleherni dotok ameriških vojni potrebščin na Novo Gvinejo in v Port Darwin. Zaradi tega se bodo skušali tudi čim prej polastiti se novogvinejskega otoka. Da bi pripravili javnost na bližnje dogodke, izjavljajo v Canberri, da izkrcanje japonskih čet na severni obali avstralskega kontinenta še ne pomeni, da bi bila Avstralija že porazena ali tudi samo njena protiofenziva resno ogrožena. Nekateri listi celo izražajo nado, da bodo skušali Japonci najprej urediti stvari v Nizozemski Indiji in da bodo napad na Avstralijo gledali na to odgodili.

Japonci pa so medtem že konsolidirali svoja izkrcavala v jstišča v Salamauji. Finshavenu in Laji. Avstralsko vojno poročilo pravi, da so v Salamauji in Finshavenu na Novi Gvineji, kakor tudi v Rabaulu na Novi Britaniji zbrali močni sovražni konvoji. Avstralske letalske sile so poskušale napasti te konvoje, a brez pravega uspeha. Celo avstralsko vojno poročilo priznava, da so številni japonski lovci sridno branili japonske pomorske sile. O izgubah v avstralskem komuniqueju ni govora, v poučenih krogih pa ne pričakujejo, da so bile izgube letalskih sil na obeh straneh zelo velike. (Piccolo.)

Angleški napori za rešitev Indije niso naleteli na indijski prebivalstvo najboljšega odmeva

Stockholm, 13. marca. s. Churchill je naravnost presenetil poslanske zbornice, ko je objavil, da bo Cripps nemudno odpotoval v Indijo, kjer naj prouči stališče indijskih prvakov glede londonskih načrtov, ne da bi podal napovedane izjave angleške vlade o takojšnjih in konkretnih koncesijah, ki bi jih bila pripravljena dati glede na ustavni položaj indijskih dežel. Sodijo, da se bo Cripps mudil v Indiji 6 do 7 tednov, ker bo moral prepotovati vso deželo. V angleški poslanski zbornici so mnenja, da je Cripps edina osebnost, ki bi mu utegnili uspeti izredno težka mislija, ki mu je bila poverjena. Vlada je sedaj docela spoznavna, kar se tiče indijskega vprašanja, tudi oni njeni člani, ki so prvotno nasprotovali sleherni rešitvi indijskega problema, kakor n. pr. sir Anderson, toliko osovraženi bivši guverner Bengalije, major Attlee in vsi ostali laburisti. Cripps odhaja v Indijo z blagoslovom in najboljimi željami vseh Angležev, pa tudi vseh onih, ki že nekaj let razglašajo, da je bilo postopanje z Indijo sramotno madež na angleškem imperiju. Crippsovo mislijo spremljajo z enakimi željami tudi oni, ki so še pred 6 meseci zmerjali, ko se je pojavila misel, da bi lahko na rešitev indijskega problema pozitivno vplival celo Čangkajšek. Vsi se strinjajo v tem, da je rešitev indijskega problema življenjskega pomena za angleški imperij. Kljub resnemu položaju pa se še skušajo igrati z muslimani v borbi proti Indom. Churchill je tudi izjavil, da je prejel od vodje muslimanske zveze Jinnaha brzojavko, v kateri je napisal, da bi indijski muslimani ne bili zadovoljni z nobenim angleškim načrtom, na podlagi katerega bi se vsa oblast priznala Indom. V ostalem pa se razvijajo priprave za Crippsovo potovanje zelo skrivnostno. Potovanje bo vsekakor zelo tvegano in listi se strinjajo v tem, da bo to nalogo mogoče dejanje v Crippsovem življenju. (Piccolo.)

Bratve indijskih voditeljev

Berlin, 13. marca. d. Po informacijah iz Varšve v Indiji je vodja indijskega Gandhi v razgovoru s predavateljem izjavil, da ne vidi nobenih znakov, po katerih bi bilo mogoče napovedovati kako rešitev indijskega vprašanja. Na vprašanje, kaj bi moral po njegovem mnenju storiti britanska vlada, da bi se indijski problem mogel brez

odlaščenja rešiti, je Mahatma Gandhi odgovoril, da so to kočljiva vprašanja in da ima on povsem posebna mnenja o vseh stvareh, ki so v zvezi z Veliko Britanijo, naglasil pa je, da je imperizem Velike Britanije storil nad Indijo velik zločin in kar bi moral Anglija začrtati storiti, bi bilo to, da ga prizna in ga skuša popraviti. Gandhi je zaključil, rekoč, da kaj takega še ni videti na obzorju.

Rim, 13. marca. s. Poročevalec agencije Reuter je imel glede na sklep angleške vlade, da odide Cripps v Indijo, razgovor z Panditom Nehrujem, ki mu je kratko izjavil: »Čas za komentarje bo prišel pozneje. Zelo rezerviranega se je pokazal v tej stvari tudi predsednik vseindijske zveze Sabaraj, ki je dejal, da zveza ne more pripisati večjega pomena neskončnemu razpravljanju in razgovorom, dokler se Indiji ne priznajo konkretne koncesije. Prav tako je bil zelo rezerviran tudi bivši maršalski ministri predsednik Gopalalalhar Radža, ki je dejal: Vse je odvisno od tega, kar nam bo sir Stafford Cripps predložil. Braz tega trenutno ne morem ničesar reči.

Rim, 13. marca. s. Indijski nacionalistični prvak Bose je izdal po radiu nov progias indijskemu ljudstvu, v katerem pravi med drugim, da se je pričela izpolnjevati pterokba, ki jo je svoj čas izrekel nemški zunanji minister Ribbentrop, da bo angleški imperij razpadel na kose. V posilnici poudarja, da je napočil čas za osvoboditev Indije, ki se lahko ob tej zgodovinski uri zanaša na svoje prave zaveznike, na Italijo. Nemčijo in Japonsko. Veseli nas, prvi Bose, da se britanski imperij ruši prav pod udarci trojnega pakta. Zarja svobode in pravi: nastaja tudi za Indijo. Angleška zmaga bi pomenila nadaljevanje našega sruženstva. Enostavno smešno je misliti na kako kompromisno rešitev v obliki domnjanskega statuta, ki so to te dni napovedali v Londonu. Ob zaključku izjavlja Bose, da se bo iz pepela in prahu angleškega imperija končno dvignila svobodna in neodvisna Indija.

Madrid, 13. marca. d. Zelo zanimive ugotovitve, zakaj se je britanska vlada tako nenadoma odločila z vso naglico poslati v Indijo ministra sirja Stafforda Crippsa, objavila včeraj londonski dopisnik madrijskega lista «Yoroc», po katerih je britanska vlada prejela posebno brzojavko voditelja indijskih muslimanov Jinnaha, v kateri

ri svari angleško vlado, da bo 90 milijonov indijskih muslimanov prišlo za orožje proti Veliki Britaniji, ako bo še nadalje odklanjala, da bi dala Indiji svobodo.

Kako je sodil Churchill o Indiji pred leti

Berlin, 13. marca. d. Pod naslovom »Kako Churchill v resnici misli« objavlja »Deutsche Allgemeine Zeitung« v petkovi jutranji izdaji izjave, ki jih je o indijskem vprašanju nadal sedenji britanski ministrski predsednik v letih 1930 do 1931. Dne 30. januarja l. 1930 se je Churchill v Manchesteru izjavil proti vsakim ustavnopravnim koncesijam Indiji, ko je dejal: »Odslej naprej ne bomo več dopuščali nikakega dvoma, da smo resnični gospodvalci Indije v vsakem pogledu in da hočemo ostati za dolgo in nedoločeno dobo. Churchill je k temu še pripomnil: »Statut dominija za Indijo ne bo uveljavljen do nobenega datuma, ki bi ga lahko uvrstili še tako daleč v bodočnost.« Dne 23. februarja 1931 je Churchill označil kot »sramotno ravnanje poizkuse, da bi prenesli odgovornost za vladanje Indije na indijske politike.« Dne 26. marca 1931 je Churchill v svojem govoru v »ustavnem klubu« izjavil: »Slabo mi prihaja, ko čujem državnega tajnika govoriti »Indija bo storila to ali ono.« — zakaj Indija je zanj le abstrakten zemljepisni pojem, ki ima z narodnostjo prav tako malo skupnega kakor n. pr. pojem ekvator.«

Utrjevanje Cejlona

Stockholm, 13. marca. s. V Londonu so sklenili z vso naglico silno ojačiti obrambo otoka Cejlona, da bi ga čimprej spreminili v mogočno trdnjavo, ki bi branila Indijski ocean. Vojaške oblasti so odredile brezizjemno evakuacijo žensk, otrok, pa tudi moških, ki se ne angažirajo v vojni industriji ali v oboroženih silah. Tudi družine angleških vojakov so prejele nalog, da s prvimi ladjami ali letal zapuste Cejlon. Ti ukrepi so bili odredjeni zaradi precej nejasnega položaja, ki je nastal na indijskem oceanu. Neštete čete indijskih delavcev so prispele na otok, da bi se utrjevalna dela čim bolj pospešila. Mornariški krogi pa se vendar nadejajo, da se bo položaj zboljšal, čeprav se ne ve, kdaj in kje bo prišlo do novih japonskih operacij. Obenem priznava, da so Japonci v vsakem primeru sposobni izkrcati se na otoku Cejlono. Vprašanje, koliko časa bi rabili za to, da se pripravijo za tak podvig, pri tem ne igra nobene vloge. Ze sedaj se lahko reče, da bi take pomorske operacije velikega obsega takoj uspele, ker angleške pomorske oborožene sile v indijskih vodah trenutno niso dovolj močne, da bi jih lahko preprečile. (Piccolo.)

Izpraznjevanje Kalkute

Bankok, 13. marca. s. Iz Indije poročajo službeno, da so v januarju in februarju evakuirali iz Kalkute 540.000 ljudi. Tudi iz Kalkutia so odpeljali na deželo mnogo ljudi, za katere je bilo dogajano, da njihova prisotnost v mestu ni nujno potrebna.

Čangkajškova vojaška mislija v Kalkuti

Singhaj, 13. marca. d. Iz Čungkinga se je zvedelo, da je v četrtek na potu v Zedinjene države dopotovala v indijsko mesto Kalkuto posebna vojaška mislija čungkingkega režima, obstoječa iz devetih članov. V japonskih krogih gledajo na to potovanje čungkingke vojaške mislije kot na brezplodno pot, ki popolne izolacije Čungkinga ne more preprečiti odkar je bila s padcem Ranguna izpodvezana poslednja žila čungkingke vojaške moči — birmanska cesta.

Japonski tisk o izjavah Toja

Tokio, 13. marca. (Domei). Prestolnik listi objavljajo v petkovih jutranjih izdajah komentarje k včerajšnjemu govoru nizozemskega predsednika Toja pred parlamentom in tudi s svoje strani zahtevajo, da mora Avstralija nemudoma predujzati svoje sedanje stališče, ker bo sicer delzna usode Nizozemske Vzhodne Indije.

»Asahi« ugotavlja, da je bila Avstralija potem, ko je bila razbita njena vojna mornarica, odrezana od svojih zvez z Zedinjenimi državami, kar je privedlo ta sestavni del britanskega imperija v popolno izolacijo. List naglašja, da je japonski min. predsednik poudaril Avstraliji, da izbira med izgubo svoje teritorialne neodvisnosti ali pa prekine zveze z britanskim imperijem.

List «Nichi-Nichi» ugotavlja, da se mora tudi Indija zavedati, da je Nizozemska Indija postala žrtev angleško-ameriških obrambnih naporov, ker je pisala po zvočnik angleško-ameriške propagande. To dejstvo je dovedlo do zrušenja 300 let stare nizozemskega kolonialnega imperija. List podrtava, da mora Indija izkoristiti v svoji priro prednosti sedanje vojne, ki se je pričela z namenom, da se Azija vrne azijskim narodom in da se ustvari Indija, ki bo pripadala res indijskemu prebivalstvu.

Jomhuri ugotavlja, da je bil včerajšnji govor ministrskega predsednika Toja pred parlamentom poslednje svarilo Avstraliji, če avstralskemu prebivalstvu, da ne bi »zagleda« Nizozemsko Vzhodno Indijo postala tudi tragedija Avstralije.

Zakaj so Angleži izgubili Singapur

Pomanjkanje požrtvovalnosti angleške gospode in nespo- sobnost angleških poveljnikov

Lizbona, 13. marca. d. Ameriška revija »Life« objavila uvodnik pod naslovom »Padec Singapura — konec imperija«, v katerem naštevajo na angleški račun dolg seznam grehov, ki so sodiličali pri singapurski katastrofi. List pravi, da padec Singapura ni bil samo čisto vojaški poraz Velike Britanije, marveč je za singapursko katastrofo odgovorni tudi 15.000 v Singapurju in Penangu živčih britanskih civilistov. Ti civilisti, ki so bili naj-srečnejši ljudje britanskega imperija, so vedno zapirali oči pred grozno nevarnostjo in so se branili plačati naložbe jim dodatni 100 odstotni dohodninski davek za okrepitev vojske moči britanskega imperija. Zaradi njihovega ugovora je propadel načrt oborožitve 400.000 v Singapurju naseljenih Kitajcev, ki naj bi predstavljal stebel singapurske obrambe. Nadalje so oblasti v Singapurju šele 9. februarja letos pričela graditi zaklonišča in šele tedaj so tudi pozvale prebivalstvo, naj prične gojiti naglo zoreče pridelek za primer obleganja Singapura. V Singapurju so britanski oblasti sicer res zaprla zabavišča za domačinsko prebivalstvo, toda na plesnem parketu luksuznih singapurskih hotelov so tudi še ob truših vojnega hrupa plesali naprej. V takih okoliščinah, zaključuje »Life« svojo pridigo, britanski guverner v Singapurju 15. februarja na dan britanske kapitulacije svojim rojakom res ni mogel reči drugega kakor: »Poslej je usoda nas vseh le še v božjih rokah.«

Singapur, 13. marca. (Domej) Pravkar tmenovani načelnik nove »posebne mestne vlade« mesta Singapura Sigeo Odote je v svoji večerjini prvi izjavi predstavnikom tiska naglasil, da bo že v bližnji bodočnosti izvršena popolna restavracija in obnova singapurskega mesta. Dejal je, da je bila v mestu povzročena manjša škoda, kakor pa se je pričakovalo. Večina prebivalstva je ostala v mestu. Odote je pri tem naglasil, da mestna vlada seveda računa s polnim sodelovanjem in razumevanjem prebivalstva. Posvaril je, da se bo seveda glede na nadaljevanje vojne tudi Singapur moral v vsakdanjem življenju sprijazniti z mnogoterimi omejitvami, kar se tiče mestne uprave, zagotovil pa je, da je trdno odločen postaviti vse svojo energijo za napredek singapurskega mesta. Poudaril je, da bo japonska oblast poslej upravljal Singapur na veke. Dokler ne bo dosegla ustvaritve velike vzhodne Azije, ki predstavlja njen cilj v tej vojni, ne more biti govora o kakem kompromisu z Anglijo in Ameriko.

Ameriška tolažila

Lizbona, 13. marca. d. Državni tajnik v ameriškem vojnem ministrstvu Patterson, je imel včeraj po radiu zopet enega izmed tistih pogumnih govorov, ki so v Ameriki zelo pogosti, ki jim pa nikdar ne sledi enako velike potepne dejanja. Patterson, ki se je v svojih izjavah obračal na delavstvo v ameriški vojni industriji, je med drugim izjavil: Ameriška se nahaja v ofenzivi in naše geslo naj bo napad! Patterson je nadalje dejal, da se ameriška vojska in mornarica oborožujeta z namenom, da zaneseta vojno v nasprotnikovo deželo, pri čemer pa je previdno pripomnil, da seveda še ne more reči, kje se bo to prav za prav zgodilo. Svojim poslušalcem je Patterson nato razkril skrb, da je treba računati z ojačenjem nasprotnikove aktivnosti tako na zapadni kakor tudi na vzhodni ameriški obali, kar pa ne bi smelo ovirati ameriškega dela za vojno. Treba je, je nadaljeval, dobavljati topove, tanke in letala za Kitajce, Angleže, Avstralce, Sovjetsko zvezo, skratka za vse, ki so voljni podpirati ameriško »ofenzivo«. Na koncu je Patterson še izdal, »da do dneva velikega napada (ki ga pričakuje že v L. 1942) Zedinjene države ne mislijo svoje stalno naraščajoče vojske razcepiti s tem, da bi njene sestavne dele pošiljale na en ali drugi konec sveta.«

Tokio, 13. marca. (Domej) Japonski komentatorji označujejo kot smešno analizo vojaškega položaja na Daljnem vzhodu, ki jo je v amerškem listu »Philadelphia Evening Bulletin« objavil ameriški vojaški ekspert, polkovnik Frederick Palmer. V tej analizi pravi: »Pomoč, ki jo dajemo Avstraliji, ni namenjena zgolj za njeno obrambo, marveč predvsem za bodočo glavne ofenzivne operacije, v okviru katerih si bomo ponovno na presenetljivo lahek način osvojili Javo.« Tokijski opazovalci opozarjajo v zvezi s tem na izjave, ki so jih dajali ameriški vojaški eksperti prej, ko so označevali Singapur za nepremagljiv in ko so trdili, da Japonska ne bo v stanju osvojiti Nizozemske Vzhodne Indije. To, kar piše polkovnik Palmer, je namenjeno edino le pomirjenju ameriške javnosti in kaže popolno nepoznanje sedanega položaja na Daljnem vzhodu, kjer je jugozahodni pacifiški prostor docela pod kontrollo Japonske in Zedinjene države niti niso več v stanju pošiljati Avstraliji kakih ojačenj.

Brazilijska vojna zapletljajih

Buenos Aires, 13. marca. Tukajšnji listi poročajo, da je predsednik Brazilijske, Getulio Vargas, zaradi potopitve več brazilskih ladij vzdolž vzhodne obale Zedinjenih držav z enostavnim dekretom spremenil ustavo v tem smislu, da je predsednik republike poslej pooblaščen brez prejšnjega pristanka parlamenta napovedati vojno, kadar in kakor bi se mu zdelo primerno in in kakor bi narekovali interesi ter dostojanstvo države. Z istim dekretom, ki je bil objavljen v izredni številki državnega službenega lista in so ga za tem objavili vsi brazilski listi, je predsednik Vargas odredil, da se morajo vse brazilske ladje vrniti v svoje luke ali pa zapluti v najbližje luke ter tam pričakovati nadaljnih ukredov. Ukred brazilске vlade so napravile v vsej ameriški javnosti najgloboj vrtis. Glavni listi naglašajo, da bodo v najkrajšem času v Braziliji dožele dogodki velikega pomena. »O' Jornal« napoveduje, da se je Brazilija znašla tik pred vojno. V Rio de Janeiru in drugih brazilskih mestih so se pričele velike demonstracije proti osl. (Ultimate Notice).

Tokio, 13. marca. (Domej) Zastopnik japonskega informacijskega urada Hori je novinarjem na današnji konferenci izjavil, da je bila japonska vlada službeno obveščena, da je brazilska vlada japonskemu

veleposlaniku v Rio de Janeiro Itaro Išijū naložila nove omejitve glede njegove osebnosti. Isto velja tudi za člane japonskega poslaštva. Te omejitve utemeljuje brazilska vlada z domnevnim slabim ravnanjem, ki naj bi ga bil deležen brazilski poslanik v Tokiju. Hori je pripomnil, da mora iti tu le za nesrečno pomoč brazilske vlade, ker je japonsko postopanje z brazilskim poslanikom dostojno in veliko-dušno. Pripomnil je, da uživa brazilski poslanik v Tokiju vse ugodnosti, ki si jih želi, dovoljeni so mu vsakodnevni sprejemi ob vsakem času. Po opravih sme zapuščati poslopje poslaštva in pogosto sprejema obiske portugalskega poslanika, ki zastopa v Tokiju brazilske interese. Dovoljeno mu je tudi oddajanje in sprejemanje nešifriranih brzojav. Na koncu je Hori izrazil upanje, da bo brazilska vlada izpremenila svoje postopanje proti japonskemu poslaniku in članom poslaštva ter konzularnih zastopstev v Braziliji, ki so nasprotno deležni slabega postopanja z brazilske strani.

Francoske vojne ladje na poti k Madagaskarju

Lizbona, 13. marca. Agencija Reuter poroča, da so tri francoske vojne ladje krenile iz Dakarja proti Madagaskarju. (Ultimate Notice).

Vichy, 13. marca. Maršal Petain in admiral Darlan sta se včeraj mudila v Toulonu, kjer sta pregledala oklopnico »Dunkerque«, ki je pred kratkim prispela v toulonsko luko. (Stampa Sera).

Obletnica kronanja papeža Pija XII.

Vatikan, 13. marca. s. Včeraj je bila tu posebna cerkvena svečanost v proslavo tretje obletnice kronanja sedanjega papeža. Sikstinska kapela je bila povsem polna uglednih osebnosti, ki so se udeležile te svečanosti. Prisoten je bil tudi ves diplomatski zbor. Papežu Piju XII. so kardinali in škofje izrazili svoje čestitke. Papež se je pojavil med osebnostmi, ki so mu pridelile živahne aplavze. Prisostvoval je tudi službi božji v Sikstinski kapeli ter nazadnje blagoslovil vse prisotne. Papež je prejel ob tej priliki mnogo brzojav od državnih poglavarjev, posameznih vlad in raznih uglednih osebnosti.

Nov angleški minister

Rim, 13. marca. s. V Londonu je bilo službeno objavljeno, da je bil Oliver Lyttelton imenovan za ministra za proizvodnjo.

Švedski obrambni načrt

Stockholm, 13. marca. s. Nekaj tehničnih komisij intenzivno pripravlja nov načrt za švedsko obrambo, ki bo predložen parlamentu v odobritev še pred Veliko nočjo.

Norveška delavska fronta

Stockholm, 13. marca. d. Po informacijah švedskih listov iz Oslo namerava švedska stranka narodne skupnosti osnovati na Norveškem po nemškem vzorcu posebno delavsko fronto. Norveška delavska fronta bi bržkone štela kakšnih 800.000 članov.

Nemško-hrvatska gospodarska pogajanja

Zagreb, 13. marca. s. V kratkem se bo v Zagrebu sestala posebna hrvatsko-nemška gospodarska komisija, ki bo razpravljala o gospodarskih vprašanjih na osnovi sedaj veljavne trgovinske pogodbe.

Ustanovitelj Boschovih tvornic umrl

Stuttgart, 13. marca. d. Tu je v starosti 80 let umrl svetovno znani nemški industrijec in izumitelj vžigalnih naprav za avtomobilске motorje dr. Robert Bosch. Pokojnik je bil ustanovitelj svetovno znanih Boschovih tovarn za izdelovanje vžigalnih naprav in avtomobilскеga pribora, ki je v rabi po vsem svetu. Pokojnik se je rodil 23. septembra l. 1861 v Ulmu.

Velike poplave na Madžarskem

Budimpešta, 13. marca. Vesti iz Bačke kažejo, da je prišel Dunav upadati. Poplavljen je bila tudi Subotica in se je tam porušilo 190 hiš. Spodnji del mesta še nadljuje izpraznjeno. V Hadikfalki je poplava porušila občinski dom. Vas so popolnoma evakuirali. Oddelki vojskovanja, ki jih podpirajo tudi čete policije in fašistov, si na vse načine prizadevajo, da bi pomagali prebivalstvu, ki ga ograža poplava.

V veliki madžarski nižini med Dunavom in Tiso je poljaj precej resen. Vse ozemlje je preplavljeno. Ob pravem času so še vakuirali prebivalstvo iz 700 vasi. Rešili so tudi stroje in živino. Odkod vode silno zadružuje led, ki je zatrpal odtok skozi zelena vrata. (Piccolo).

Kratek pregled japonskih uspehov

»Il Popolo d'Italia« je pred dnevi objavil naslednji kratek pregled dosedanjih japonskih uspehov:

Dne 7. decembra 1941 so se začele japonske sovražnosti proti Zedinjenim državam Severne Amerike in Veliki Britaniji.

Dne 22. decembra so Japonci zasedli Hongkong.

Dne 2. januarja 1942 so zasedli filipinsko glavno mesto Manila.

Dne 11. januarja je Japonska začela operacije proti Nizozemski Vzhodni Indiji, ker je tamkajšnja vlada spremenila to očiščeno v operacijska oporišča Anglije in Zedinjenih držav proti Japonski.

Dne 8. februarja so Japonci napadli izredno močno utrjeni otok Singapur (Sonank) in so se na njem izkrcali.

Dne 15. februarja je Sonanko kapituliral.

Dne 28. februarja so se Japonci izkrcali tudi že na otoku Javi.

Dne 9. marca je Javo kapitulirala. Istočasno so se Japonci izkrcali tudi na vseh sosednjih otokih in jih zasedli. Medtem so Angleži izgubili tudi že Rangun v Birmi...

Ducejeve nagrade za rojstvo dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncema Kogovšek Janezu in Leopoldini s Broda št. 1, obč. Dolnji Logatec in zakoncu Rozina, Ludviku in Rozii iz Sevnega št. 11, občina Primskovo, o priliki rojstva dvojčkov nagradi po 600 lir.

Skrb za akademski naraščaj v Nemčiji

Ugledni nemški list »Kölnische Zeitung« je pred dnevi objavil pod zgornjim naslovom daljši članek, iz katerega posnemamo nekaj zanimivih podrobnosti:

Ako opazujemo akademске poklice z v. dika primernega naraščaja za kasnejša leta, prihajamo do neprijetnega zaključka, da je nastalo zaradi prevelikih nalog veliko pomanjkanje sil, ki se bo v bodočnosti še povečalo. Naraščajška podlaga, ki je bila že v zadnjih letih pred to vojno zelo majhna, prav gotovo ne bo zadoščala v času po tej vojni. Zdravniki so v tem pogledu še nekoliko na boljšem kakor tehničniki in ti zopet na boljšem kakor juristi in pedagogi, glede katerih so na primer izračunali, da jih bo v bližnjih osmih letih primanjkovalo nič manj kakor 60 o 65%. V celoti pa je položaj glede akademskega naraščaja tak, da bo sicer v bližnjih 10 letih sicer dovolj mladih sil, ki bodo lahko nadomestile izgube zaradi smrti ali invalidnosti, da pa nam bo preko te časovne meje in teh potreb ostalo le še kakih 10.000 akademskih naraščajnikov, ki seveda niti od daleč ne bodo mogli več kriti potreb, ki bodo nastale zaradi naravnega razvoja znanosti, njenega organskega nadaljnjega razvijanja in novih nalog v po-vojnem času.

Kakšni ukrepi so potrebni za zajezitev te nevarnosti? Vse zavedne ukrepe je mogoče strniti v naslednje alternative: Ali naj se razširi dostop k akademskim poklicem ali pa naj se naraščaj bolje porazdeli na posamezne akademске poklice. Glede prvega sredstva je treba pripomniti, da bi »jo sicer umestno, ker bi zlo zdravilo pri korenu, da ps. se ne da kar tjavendan povečati frekvence visokih šol, ker je nemogoče čez noč preskrbeti zadostno število učiteljskih moči. Predvsem bi se po mnenju avtorja ne smelo več dogajati, da bi sicer nadarjeni, a revni dijaki ne mogli nadaljevati svojih študijev samo zaradi gospodarskih razlogov. Država naj bi v tem pogledu poslužila vmes s svojimi podporami in omogočila tudi revnim družinam študiranje nadarjenih otrok. Poleg tega pa naj bi se s smotno akcijo skrbelo za pravilno usmerjanje akademskega naraščaja v »z. ne poklice v smislu zadevnih državnih potreb. Posredna pozornost naj se končno posveti udeležencem sedanje vojne, katerim ui morala biti pot k poklicem v civilnem življenju. Kolikor mogoče olajšana, ne le gmočno, temveč tudi z drugimi olajšavami. Zadnje vprašilo pa bodi: Večajmo delovno sposobnost poedinca!

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 14. marca ob 17.30: Zaljubljena žena. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Nedelja, 15. marca ob 14.: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. — Ob 17.30: Lepa pustolovščina. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Ponedeljek, 16. marca ob 17.30: Konto X. Izven.

Tridejanska komedija sodobnega italijanskega dramatika Giovannijskega Cenzata »Zaljubljena žena« je igra o zakonskem trikotniku: žena, mož, ljubica. Obe zaljubljeni ženi se borita za ljubezen moža, ki neodločno koleba med obema. Igra je posrečena slika iz današnje družbe ter predstavlja življensko komedijo zelo usmerjenega, mestoma povsem resnega značaja. Njen cilj je, da pokaže, kako rešujejo sodobne, čustvene in pametne žene zakonske krize. Igrali bo: Severja, V. Juvanova, Nablocka, J. Bolitarjeva, Nakrst, Gregorin, Brezgar, Peček. Režiser prof. Šest.

Nedelja v Drami. Ob 14. bodo ponovili ljubko mladinsko igro Burnettove »Mali lord« po zelo zmajšanih cenah od 10 lir navzdol. Zgodba o plemenitem dečku, ki spreobrne s svojo nedolžnostjo in toplo čudečim srcem zagrenjenega deda, je vzgojna in tudi posebno odrazljiva mladini silko resnične srčne kulture. Ob 17.30 bodo ponovili po znižanih cenah od 12 lir navzdol salonsko komedijo »Lepa pustolovščina«, ki so jo napisali: Fiers, Rey in Caillevet. V igri je prikazan beg male neveste, ki se zadnji hip pred poroko odloči, da bo sledila svoji pravi ljubezni ne pa družbenim ozidom.

Drama pripravila veselo tridejanko o ljubezni in drugih nemodernih stvareh »Konto X«, ki sta ga napisala Bernauer in Oester. Premiera bo predvdoma v ponedeljek 16. t. m. V glavni vlogi bo nastopil Danilo Gorinšek, ki je znan pri nas kot avtor operete »Vse za šolac. Režiser Milan Koščič. Ta predstava bo igrana samo izven abonmaja.

OPERA

Sobota, 14. marca ob 17.: Don Pasquale. Izven.

Nedelja, 15. marca ob 15.: Sveti Anton. Vseh zaljubljenih patron. Svent. Cene od 18 lir navzdol.

Ponedeljek, 16. marca zaprto.

Drvi ob 17. bodo izvajali Donizettijevo komično opero »Don Pasquale« izven abonmaja. Peki bodo: Pasquale, Betteito, Malatesta, Janko, Ernesta, Sladojev, Norino, Melnikova, notarija, Jelničar. Dirigent A. Neffat, režiser R. Primožič.

V nedeljo ob 15. bodo uprizorili Benešovo opereto v treh dejanjih »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. Zasedba je sledeča: župan Matjaž, Zupan, Lenka, Barčičeva, Fiedova, Japljiva, Klement, B. Sanein, Riba, M. Sanein, Tomc, Janko, Marušič, Poličeva, sluga, Rus, godec, Simončič. Dirigent R. Simoniti, koreograf inž. P. Golovin.

Prihodnji teden bo premiera Gluckove opere »Orfej in Evidrida«. Besedilo je napisal Calzabigi, prevod je delo Nika Stričofa. Peki bodo: Orfej, Golobova, Evidrida, Vidaličeva, Amorja, Kušjeva. Važno vlogo ima zbor in balet, ki predstavlja namre, pošasti, furije in duše umrlih v Tartaru. Preistavo bo dirigiral D. Zebre, režija in zamisel inscenacije je C. Debeveca, realizacija inž. E. Franza, koreograf inž. P. Golovin.

POVSOD JE DOMA

— Moja žena je vrta žena. V vsaki družbi je doma, v umetnosti je doma. V modli je doma, v politiki je doma.... Skratka, povsod je doma, samo doma ni doma.

Gospodarstvo

Beda zaradi izobilja

Od južnoameriških držav Argentina najtežje občuti posledice sedanje vojne. Gospodarski položaj Argentine se je v zadnjih mesecih skrajno poslabšal in grozi prebivalstvu rastoča stiska in beda, ne more zaradi tega, ker bi imelo težkoše s prehrano, temveč bolj zaradi tega, ker se od dneva do dneva postruže gospodarska kriza kot posledica popolnega zastoja izvoza presežkov kmetijskega gospodarstva. Skadišča ob reki La Plata so do vrha polna koruze, pšenice, lanenega semena in drugih pridelkov argentinskega kmetijstva, katerih izkupicek pri izvozu je prej nudil argentinskemu prebivalstvu blagostanje. Sedaj spravljajo v Argentini letošnji pridelek (Argentina leži na južni poloti in ima sedaj zgodnji jesen) in ne vedo kam li spraviti ta pridelek. V lukah od koder so prej dnevno odhajale s pridelki težko natovorne ladje zlasti v Evropo, pa tudi v druge dele sveta, vlada mrtvol in le redko nakladajo žitne tovore za prevoz v Španijo in Portugalsko, ki sta ostali edini dve državi v Evropi, kamor Argentina lahko še proda manjša količina žita. Morda bi Argentina lahko oddala del svojih presežkov tudi drugam, če bi bile na razpolago potrebne ladje.

V zadnjih letih je argentinska vlada za odkup žitnih presežkov po minimalnih cenah potrošila že ogromne vsote, ki si jih je morala najeti v obliki posojila. Samo v letu 1940 je morala odkupiti več nego polovico letine koruze, namreč 54 milijonov meterskih stotov, za kar je izdala 196 milijonov pezov. Odpravila pa je od te koruze je majhen del v vrednosti 34 in pol milijona pezov in sedaj ne ve, kje bi našla sredstva pa tudi potrebna skladišča za odkup nove letine koruze, ki pravkar dozoreva. Tudi v pogledu pšenice in lanenega semena položaj ni bistveno boljši, razen, da količine niso tako velike kakor pri koruzi.

Da bi se rešila koruzne poplave je argentinska vlada že pred leti pustila sežgati velike količine koruze, ki se je zaradi do-

Nemški optanti

83. seznam nemških optantov, ki je bil objavljen v »Službenem listu« 7. t. m. vsebuje naslednje osebe (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Amerika: Perz Franc (22. Amerika); Knöpsler por. Schusteritsch (Šalka vas). München: Keschke Franc (20. Leke-niki); Wolf Franc (25. Rajndol); Janesch Rajmund (79. Ljubljana). — Celovec: Kratochvil Magdalena (91. Kočevska reka); Krišche Viljem (36. St. Peter na Kr.); Höglger roj. Epplch Jožefa (57. Kukovo). — Beljak: Mandele Bernardina (22. Kočevje). — Berlin: Kren Otmar (33. Kreka); Allmüdt por. Ogrin Elizabeta (38. Chemnitz). — Augsburg: Fröhlich Anselm (47. Dobrava), Katarina roj. Wagner (49); Schneider por. Gantar Marija (62. Augsburg). — Rattenberg: Unterreiner por. Gantar Ana (59. Rattenberg).

Falkenau: Rajakovitsch Roland (47. Falkenau), Ema roj. Fischer (31. Marija, Erna, Janez, Gerdt, Brigitta). Rajakovitsch Herbert (48. Falkenau), Roza roj. Herz (44). Valtud. — Laupheim: Siegmund Sigfried (31. Stari breg), Viktorija roj. Reiser (32). Hanelor (1). — Bad Aussee: Kikel Jožef (41. Onek), Marjana roj. Steiner (32), Irmgarda (11), Helga (7). — Pingau: Turk Alojz (53, Nove Ložine), Zofija roj. Lemmer (44), Margareta (12), Ingeborg (10). — Herne-Sodingen: Vaptič Karel (47. Herne-Sodingen), Margareta roj. Böhm (44), Analiza (16).

Lambrecht: Kováčič Albin (41. Land quart), Ema roj. Wolke. Pörschach: Scherzer roj. Rager Ivanka (26). — Töplitz-Schönau: Grohmann por. Junowicz Elza (58); Schwara Adolf (72. Sežana), Silva roj. Faleschini (60. Ljubljana). — Holzleiten: Michitsch Matija (28. Koprivniki), Marija roj. Lesowsky.

Upniki navedenih oseb morajo do 21. t. m. prijaviti svoje terjatve Pobotnemu uradu v Ljubljani.

Gospodarske vesti

— Nemška oskrba z mastjo in lojem. Za pomladansko setev se vrše v Nemčiji dalekosežne priprave. Prizadevanje gre za tem, da se da prednost določenim kulturam. Nemški kmetje bodo morali letos razširiti predvsem obseg pridelovanja krompirja, oljaric in sočiva. V prvih dveh vojni letih je šlo prizadevanje Nemčije predvsem za tem, da se poveča proizvodnja masti in masla, ki je predstavljala najbližješjo točko nemške samoskrbe. Pred vojno je Nemčija uvažala znatne količine masloč iz inozemstva, zlasti masti, oljaric in olja. V prvih dveh letih je v resnici uspelo dobave mleka pri mlekarstvih povečati v primeri z letom 1938. za 3 milijarde kilogramov in je nemška proizvodnja surovega masla lani dosegla že 700 tisoč ton. Sedaj pa je bila nemškemu kmetijstvu dana naloga, da predvsem poveča pridelavek oljaric. Sprčo nizkih cen na zunanjih tržiščih je v letih svetovne gospodarske krize pridelovanje oljnatnega semaja v Nemčiji skoraj docela prenehalo, saj je znašala leta 1932. površina, posejana z oljaricami, komaj 5000 hektarjev. V zadnjem letu pred vojno se je ta površina zopet povečala na 63.000 hektarjev. Ko se je pričela vojna je Nemčija takoj poskrbela, da se proizvodnja oljaric nadalje dvigne, kar je tudi uspelo, saj je z oljaricami posejana površina v letu 1940/41 narasla na 225.000 hektarjev. Letos pa predvideva načrt, da se mora pridelovanje oljaric še v neprimerno večjem obsegu dvigniti, saj je predvideno, da se bo z oljaricami posejana površina povečala še za 300.000 na 525.000 ha.

— Skoraj 90% svetovne proizvodnje kobre je pod kontrolo Japoncev. Iz področja Nizozemske Indije, Britske Malaje in Filipinskih otokov, se oskrbuje skoraj vseh s kopro odnosa s kokosovim oljem. Pod kopro je razumeti razrezana in posušena jedra kokosovega oreha, ki vsebuje 50 do 60% olja in masloč in iz katerih izdelujejo predvsem kokosovo olje, ki se uporablja za izdelovanje nadomestkov za surovo maslo (margarino), v enaki meri pa tudi za izdelovanje mila in sveč. Skoro devet desetih vse kobre, ki prihaja na svetovni trg, izvira iz tega dežela, ki so prišle sedaj pod japonsko oblast. Od svetovnega izvoza kobre je pred vojno odpadlo 44% na Nizozemsko Indijo, 23% na Filippine in 20% na britsko Malajo. Povprečni letni svetovni izvoz kobre je presegal 1 milijon ton; od tega je dobavila Nizozemska Indija tisoč ton. Sedaj je iz Filippinov izšlo 232.000 ton in iz britske Malaje je prišla na ton. Ena tretjina kobre, ki je prišla na svetovni trg na so odkupile Zedinjene države in Anglija.

— V Zedinjenih državah so ukinili obilavo gospodarskih statističnih podatkov. Vlada

ge dobe vskladiščenja deloma pokvarila. Navzile temu ima argentinska vlada sedaj ob novi letini v skladiščih še 80 milijonov meterskih stotov stare koruze; k tej količini bo prišla sedaj še nova koruza. Pridelek bo sicer manjši, ker se je s koruzo posajena površina zmanjšala od 6.1 na 5.1 milijona hektarjev, vendar bo presežek, ki za domačo potrošnjo ni potreben, še vedno ogromen.

Tudi letos vidi argentinska vlada edin uspešni izhod, da se reši preobilnih zalog, v tem, da se koruza pokuri, zlasti, ker ni izgledov, da bi se v doglednem času odprla možnost za izvoz, kajti Zedinjene države in Anglija zaradi pomanjkanja toneže ne dajeta Argentini na razpolago ladij, al bi jih potrebovala, da bi vsaj del koruze izvozila v one dežele, kjer se da blago še prodati, četudi s težavo in v manjših količinah. V potrošnji preobilnih zalog na ta način, da se zažgejo, vidi argentinska vlada edini izhod tudi zaradi tega, ker doželi primanjkuje kuriva sprčo težko pri dovozu premoga, pri čemer računa argentinska vlada, da bo olajšana oskrba s kurivom, kajti 3 tone koruze lahko nadomestijo 2 tone premoga ali 1 tono nafte.

Vlada se peča tudi z mislijo, da bi desegla povečanje konzumne potrošnje koruze z bistveno pocenitvijo koruzne moke za človeško prehrano in s cenejšo oddajo koruze za pitanje svinj. Vendar se po tej poti ne dajo spraviti v promet večje količine. Za izvoz masti in svinjskega mesa so možnosti v Južni Ameriki, ki prihaja edino v pošto, zelo omejene. Potrošnja koruze s pitanjem svinj bi sicer povzročila, da bi bila končno za izvoz masti in svinjskega mesa potrebna manjša tonaža ladij, kakor je za izvoz same koruze, vendar ima Argentina še sedaj težkoče pri izvozu znatnih presežkov goveje živine in govejega mesa, ravno zaradi pomanjkanja tonaže. Vsekakor se gospodarski položaj Argentine vsak mesec postruže in v resnici lahko govorimo o stiski in bedi zaradi izobilja.

Zedinjenih držav je glede na vojne razmere prepevala objavo raznih gospodarskih statističnih podatkov. Tako ni več dovoljeno objavljati podatke o obdelani površini in letini, o zalozah živil, o proizvodnji kovin in o njihovih zalozah, o proizvodnji električnega toka, o številu natovornih vagonov, in objava raznih podatkov, ki se tičejo denarne in kreditnega trga. S to prepovedjo so prizadeti tudi domači interesi.

— Uvoz hrvatskega lesa v Nemčijo. V okviru sklopov nemško-hrvatskega vladnega odbora so bila te dni med zastopniki Nemčije in Hrvatske pogajanja o raznih vprašanjih, ki se tičejo medsebojne trgovine. Pogajanja so se nanašala zlasti na uvoz hrvatskega lesa v Nemčijo. Za ta uvoz so bile določene izvozne cene.

— Preureditev nemških rečnih ladij na pogon s plinom. Nemško državno prometno ministrstvo je izdalo navodila glede preureditve rečnih ladij, ki imajo Dieseleve motorje, na pogon z lesnim ali premogovnim plinom. V načelu se morajo vse ladje, ki imajo Dieseleve motorje, preurediti po načrtih, ki jih predpiše prometno ministrstvo in po vrstnem redu za posamezne velikosti motorjev. Najprej bodo preuredili one ladje z Dieselovimi motorji, kjer se preureditev lahko izvrši, ne da bi bilo potrebno ladijski trup podaljšati. Vse stroške za pregraditev motorja in za plinski generator bo prevzelo državno prometno ministrstvo, ki preskrbi vs material in obenem določi, kdaj se preureditev izvrši in v kateri ladjedelnici. Le stroške same preureditve bo nosil lastnik ladje.

Razčlemba nemške vojske

Kakšna je današnja razlika med divizijo in armadnim zborom? O tem čitamo v nemškem tisku naslednje pojasnile: Do prve svetovne vojne je bila v nemški vojski brigada prvi večji zbor raznih vojaških oddelkov, ki pa je pozneje postala zveza oddelkov enega samega orožja. Bile so infanterijske, artiljer

Ali bo odločilo vojno mineralno olje?

Pojav nemških in italijanskih podmornic na vzhodnem obalah Amerike in v Karibjskem morju je povzročil velikansko zmedo v anglosaskem svetu, ker je zamajal temelje njegove proizvodnje in preskrbe s tekočimi gorivi. Po uradnih vesteh je bilo v zadnjih sedmih tednih potopljenih okoli 120 ladij s skupno tonažo 850.000 registrskih ton. Iz sovražnega pomorskega prometa je zdaj izločenih že nad 50 ladij za prevoz pogonskega goriva. Važno je pri tem opozoriti na dejstvo, da so bile to v glavnem večje ladje, katerih gradnja traja dolgo časa in je zato njihovo izpolnjevanje težje nadoknaditi. Povprečno je imela vsaka potopljena ladja 6500 bruto-registrskih ton. Po podatkih zadnjega štetja iz leta 1939, so imele Zedinjene države ameriške skupno 521 ladij za prevoz bencina s skupno tonažo 2,8 milijona ton. Zato je potopitev tolikšnega števila ladij povzročila obupno praznino, ki se bo močno občutila v vsej ameriški vojni industriji, zlasti se v podjetjih, ki se za svoj pogon poslužujejo mineralnih olj. Število slednjih je veliko in je zato izgubljen ladijska tonaža za prevoz bencina tem občutnejša, kajti preureditev industrije na pogon s premogom je praktično zdaj nemogoča.

Dolga je pot

Akcijo zaveznikov podmornic, ki so izvedle svoja pogumna dejanja ob ameriški obali in v Karibjskem morju, spremlja ves svet z največjo pažnjo in začudenjem. Malo je ljudi ki si morejo predstavljati napore mornarjev na njihovih voznih. Posadka podmornic je stisnjena v ozkem prostoru in po več dni ne pride do svežega zraka. Ljudje se ne morejo dodobra odpočiti. Plovba v podmornici zahteva od vsakega moža posadke nadelovske napore. S svojih podmorniških oporišč na zapadni francoski obali morajo podmornice prepluti 2700 morskih milj, to je 7400 km, do svojega operacijskega področja. Če računamo, da podmornica v rednih prilikah lahko dnevno prevozi 300 morskih milj, tedaj potrebuje za pot tja ali nazaj 9 do 13 dni, tako da ji — če ostane napeti 4 do 5 tednov — ne ostane več časa kakor 10 do 14 dni za križarjenje v vodah, kjer se je namenila operirati. Ves ta čas morajo poveljniki kakor tudi posadka biti vedno na oprezi, ker se vsak čas lahko zgodi, da srečajo kakšno ladjo in jo spotoma potopijo.

Potapljanje ladij za prevoz nafte je v vojaškem pogledu važno v toliko, ker so to specialni brodovi z vgrajenimi celičnimi in prostori za čim bolj varen prevoz pogonskega olja. Ladje so zgrajene samo v ta namen in je zato nemogoče navadne ladje naknadno predelati v ladje za prevoz nafte. Izguba imenovanih ladij se ne da drugače nadoknaditi, kakor samo z novo zgrajenimi brodovi. Kako občutna je za Zedinjene države vrzel, ki so jo v njenem trgovskem brodomu povzročile nemške in italijanske podmornice, se vidi iz tega, da je bilo na vsem državnem področju leta 1940. zgrajenega samo okoli 60.000 ton ladjevja.

Zavezniki podmornice ogrožajo glavno pot za dovoz nafte iz zapadnoindijskih pristanišč, Galvestona, New Orleansa, Tampike, Arube in Curacaoa, ki vodi vzdolž vzhodne ameriške obale. Podmornice pa so prodrele tudi do samih luških naprav v Arugi, Curacao in Port of Spain na Trinidadu. Tam niso samo potopile ladij, ki so jih srečale na morju, ampak so bombardirale tudi velike čistilnice in skladišča nafte. Izgube Zedinjenih držav, ki v znatni meri zadevajo tudi Anglijo, so se pomembneje z ozirom na vedno nove težkoče prometa v zapadnem indijskem prostoru. Zdj se je pokazalo, da so angleška in ameriška zračna in pomorska oporišča, ki so jih zgradili na Bahamskem otočju, Portorici in na Malih Antilih, malo pomagala proti zaščiti pred nemškimi podmornicami. Razen tega je hudo ogrožen tudi pomorski promet z Južno Ameriko in sam Panamski prekop ni več varen. Nevarna je tudi pot čez Island v Anglijo. Z zavzetjem Nizozemske vzhodne Indije po Japoncih je zdaj onemogočena proizvodnja kakor tudi transport nafte za anglosaske države v tem področju.

Potrošnja vedno večja

Po statističnih podatkih iz leta 1939. je znašala potreba mineralnega olja v Angliji okoli 11 milijonov ton letno. Kanada je potrebovala 6 milijonov ton, Indija, Burma in Avstralija okoli 2 milijona ton. Južnoafriška unija milijon ton in Novi Zeland 600.000 ton. Ostale kolonije in protektorati so potrebovali letno okoli 3 in pol milijona ton, tako da znaša vsa potreba britanskega carstva 25 do 26 milijonov ton, od česar odpade samo na matične otoke 44 odstotkov. Razumljivo je, da je potrošnja v vojnem času veliko večja. Za kritje te potrebe proizvajajo Anglija okoli 2 in pol milijona ton nafte na Trinidadu, nekaj nad milijon ton na Bahamskih otokih, okoli milijon ton je proiz-

vajala v Burmi, Kanadi in Britanskem Borneu, okoli pol milijona ton pa v Indiji. Sintetičnega bencina pridobiva Anglija okoli 120.000 ton, benzola pa okoli 180.000 ton. Po teh podatkih torej lastna proizvodnja ne dosega niti četrte potrošnje vsega imperija.

Dovoz vsak dan manjši

Razvoj vojnih dogodkov na Daljnem vzhodu je v temeljih zamajal preskrbo britanskega carstva z mineralnim oljem, ker je popolnoma onemogočen uvoz iz dežel, od koder se je Anglija doslej v veliki meri preskrbovala. Potem ko so Japonci zasedli Borneo in onemogočili dovoz proizvodnje iz Burme, je padla dobava za cela 2 milijona ton, japonsko napredovanje in ogrožanje Indijskega oceana pa delno onemogoča tudi dovoz z Bahrejskih otokov. Računajoč, da

Štiri zgodbe o zvestem Kitajcu

I. Nemška družina v New Yorku je imela kuharja Kitajca. To ni v Ameriki nič posebnega, v tej družini pa je tako reč že dolgo v navadi. Kitajci so izvršni in vestni kuharji, čeprav ima vsak izmed njih svoje muhe. Delavni so, z majhnim zadovoljnim in zelo natančni. Zato se jim majhne svojeglavosti sprosti odpustajo. Samo en trd pogoj jim navadno stavi ameriške družine — in tako je tudi pri omenjeni nemški rodbini — da morajo biti samski.

Kitajec Li je pri imenovanju družini že dolgo leta. Je priden, pošten, zvest. Delo opravlja venomer prav tako natančno, kakor prvi dan, ko je prišel v službo. Vsa ta leta ni prišel niti enkrat prepozno ali prezgodaj v kuhinjo in zapusti jo sleherni večer isto uro kakor prvi dan. Človek bi sedil, da je Kitajec Li živ avtomat.

Ko je nastopil službo, ga je gospodinja poučila, kako mora speči kolač za nedeljo. Tak kolač je že leta in leta v navadi pri posameznih ameriških družinah, še zlasti pri nemških. Speklo ga za nedeljo, potem ga uživajo tudi še čez teden pri kavi.

Gospa je ubila prvo jajce, ga povohala in ker je bilo smradljivo, ga je zavrgla. In posledica? Kitajec Li peče vsako soboto kolač. Napravi ga natančno tako, kakor je bila pokazala gospa. Ubije prvo jajce, ga povoha in ga zavrne, naj še bo dobro ali slabo. Zamen se je vsa družina trudila, da bi ga odvadila te utrjene navade. Kitajec Li se ne vda. Tako je videl prvi dan in tako dela venomer. Vsako soboto stane kolač nemško družino eno jajce več kakor je treba.

II.

Nekega dne pred sedanjim vojno je Kitajec Li izvedel, da odpotuje gospodar v Pekingu. To ga je spravilo iz ravnotežja. Bože moj, Kitajec Li je vendar po rodu iz Pekinga. Milo je prosil gospodarja, naj vzame njegovo obleko, haljo, kaftan s seboj v Pekingu. Zakaj neki? se je čutil gospodar. I, zato, ker si je Li z nožem po nesreči prežgal kaftan in ga bodo njegovi sorodniki v Pekingu znali najlepše zašiti. Razen tega je Li prosil gospodarja, naj mu prinese še dva nova kaftana, ki naj bosta po kroju enaka raztrganemu. Vse to bi si bil Li lahko dal napraviti tudi v New Yorku. Vendar je tako milo prosil gospodarja, da ga je preprosil. Čeprav je gospodar vedel, da bo z iskanjem Lijevih svojcev zapravljal v Pekingu najmanj dva dni.

Nu, po štirih tednih se je gospodar vrnil iz Pekinga. Nihče ga ni tako željno pričakoval, kakor kuhar Li. Neverjetno se je razveselil treh kaftanov, ki so bili vsi enaki. In zakaj? Kitajski krojači v Pekingu je natanko tako, kakor je bil preklan stari kaftan, presekal z nožem tudi oba nova kaftana, nakar je vse tri prereže sila spretno zašil in izgledal. Tako je imel kuhar Li po kitajski natančnosti, ki se drži vsake besede, tri enake, zakrpane kaftane.

III.

Zgodilo se je nekoč, da je kuhar Li nevarno zbolel. Podrla ga je pomladna hripa ali kaj, in je tako opešal, da je zdravnik po zamen uporabljenih vsakovrstnih zdravilnih kar zmeval z glavlo. Vsa družina je bila v skrbih za kuharjevo življenje. Kitajec Li je odločno odklanjal zdravila in z zdravnikom snolih ni hotel izpregovoriti niti besedice več.

Ko je kazalo, da gre Kitajčevu življenje h kraju, si je Li vendar še toliko pomogel, da je s poslednjim naporom segel v svojo skrinjo pod posteljo in dvignil iz kota ilovnato kroglo, trdo in težko kakor kamen. V krogli je bil listič papirja in na njem je bila zapisana formula nekega

se morajo tri četrte potrebne goriva uvoziti, se postavlja vprašanje, od kod bo Velika Britanija ob enem z Ameriko dobila potrebna pogonska sredstva. Kolikšne, ki se za sedaj še proizvajajo v srednji Aziji, Iranu in Iraku, ne prihajajo v poštev za izvoz v druge kraje, ker jih potrebujejo v Egiptu, Siriji in na Sredozemskem morju. Angliji je preostala za uvoz mineralnega olja edino še Venezuela. Nafta, ki jo pridobivajo v Venezueli, se prevaža na otoke Curacao in Aruba, kjer se predeluje v velikih čistilnicah in nato prevaža dalje. Leta 1939. je znašala proizvodnja 30,5 milijona ton, tako da Venezuela zdaj pridobiva toliko mineralnega olja kakor Sovjetska unija.

Nemške in italijanske podmornice, ki so nedavno dokazale, da seže njihov radij celo do vzhodnoameriške obale in Karibjskega morja, so največja opasnost za redno dobavo mineralnega olja Ameriki in Angliji. Če bi anglosaskim dežlam morda uspelo obdržati na dovoljni višini proizvodnje, pa jim nikakor ne bo uspelo obdržati z ozirom na napade zaveznikov podmornic potrebne ladijske tonaže za prevoz nafte. To dejstvo bo vsakako usodnega pomena za daljnje vodstvo vojne in za njen končni izid.

kitajskega čarovnika, ki naj bi izgnala hudega duha iz telesa... Kitajec Li je prosil za kladivo ali sekuro. Zdrobil je kroglo in pojedel vse kosce s čarobnim papirčkom vred. Vsak drug bolnik bi gotovo izdihnil. Kuhar Li pa si je opomogel. Resnično: od tistega trenutka, ko je imel ilovnato kroglo s čarobnim papirčkom v želodcu, se je boljše od dne do

Domišljija in živčne bolezni

Čeprav je splošno znano, da duševno stanje človeka znatno vpliva na njegove telesne počutke, je duševnec pogosto presenečen, ko čita o primerih, da si je kdo zaradi »živcev« vzel življenje. Čujmo takle nedavni primer: Mlada gospa je tožila o živčni depresiji (potrtošči) in je malo pred usodnim korakom priznala prijatelji, da čuti kakor bi se ji v glavi nekaj »zameglilo«. V beženci, ki je izšla o njenem samomoru v listih, je bilo rečeno: »Zdi se, da je bila depresija samo namišljena. Lahko da je imela kakšen lažji jetni napad.«

Nikakor ne zanikujem — piše v tej zvezi strokovnjak, po katerem posnemamo naslednje vrstice —, da je pokojnica ne mogla imeti jetni napad, vendar nsem svoj živi dan ne slišal in ne videl primera, v katerem bi se jetni napad kazal kakor drugače kakor v obliki slabe volje. Zame je povsem gotovo, da ta depresija ni mogla biti samo posledica domišljije, zakaj sama domišljija nikdar ne vodi k takim dejanjem. Zategadelj protestiram zoper mnenje tistih, ki hočejo vse nerazumevne in njihovo bojaznijo, grozljivostjo, bolečinami in potrtošči pripisati vplivu domišljije. Ni dvoma, da ima oseba, ki trpi za živčnimi motnjami, vzburkanost domišljije, toda ni ji domišljija vzemirila živcev, marveč so živci vzemirili domišljijo.

Med znanstvenimi izdajami neke univerze je nedavno izšlo duševstvo za medicince, delo treh znanih zdravnikov. V poglavju, ki obravnava duševno stanje bojazni, razpravljajo pisci o znanem duševnem dejstvu, da namreč nastaja bojazen iz konflikta med raznimi vzroki, ki hočejo doseči čisto nasprotno cilje. Bolnik je tako rekoč vržen med dva povsem nasprotna tečaja. To stanje spremljajo mnogi telesni znaki, ki se lahko od primera do primera v raznih trenutkih spreminjajo in so včasih kar nerazložljivi, ker si medsebojno nasprotujejo in jih zdravnik v mnogih primerih ne more najti, čeprav bolnik o njih neprestano toži. Zaradi tega zdravnik le preprosto pristeva te nedogane znake v svet bolnikov domišljije. A to je hudo krivično, kajti ti simptomi so povsem resnični in boleštni ter si jih lahko razložimo, če se nekoliko posvetimo proučevanju njihovega značaja.

Ni samo nepravilno in kruto marveč vprav nevarno, če skušamo simptome, ki o njih toži nerazumen človek, zvaliti na domišljijo. Človek, ki misli, da bo do l'udje smatrali vse to, kar njega muči, za plod bujne domišljije, postane nazaupljiv in trpi sam zase, kar je največja ovira za ozdravljenje njegovih muk. S tem se namreč notranji konflikt, ki je vzrok njegovih motenj, zarije še globlje in postane močnejši, vzporedno s tem pa se množe tudi simptomi, kolikor jih takle konflikt povzroča. Iz strahu, da bi se ne zdel neumen ali čudaški, si takle živčno bolan človek prizadeva, da bi se kazal vsega le v srednjem, medtem ko notranja motnja neugnano raste in otežuje življenje.

Predstavite si otroka, ki ga pomoči preganja strah in ki ga karajo samo zbog tega, ker moti starše v spanju. Res je, da ni v spalnici ničesar, kar bi mu moglo vzbujati strah: strah je marveč v njegovi duši in domišljija vpliva na to njegovo notranjo

dne in je bil kmalu spet na nogah, čil kakor vsa prejšnja leta.

IV. Tik pred sedanjim vojno se je pa zgodilo še nekaj hujšega. Nekaj takega, da je družina hotela odpustiti kuharja kljub vsej njegovi zvestobi in natančnosti.

Zaradi kratkega stika je nastal v hiši majhen požar, ki so ga pa takoj zadušili. Pri tej priložnosti, ko so začeli prenašati pohištvo, se je izkazalo, da skriva kuhar Li — žensko v svoji omari... Kako je prišla v njegovo sobico in kako je tam živela, tega ni in ne bo nihče izvedel. Ziva duša ni nikoli stopila v njegovo sobico pogledat, kajti Li jo je vedno sam pospravil in jo je skrbno zaklepal. Ko se je torej ob požarni nevarnosti izkazalo, da skriva Kitajec Li žensko v svoji sobi, mu je gospodinja odpovedala in rekla, da lahko takoj zapusti službo.

Kako pa je vsa družina ostrmela, ko je Li prostodušno izpovedal, da je imel svojo ženo čez dan polnih deset let zaprt v omari! Polnih deset let v omari!... Grozovita zadevica...

Družina je bila poražena sprčo tolikšne požitvalne ljubezni in zvestobe uboge, skromne kitajske ženske, ki je brez zraka in svetlobe prestala prostovoljno jezo dolgih deset let. Takoj je morala sirtica na plan. To je drobno, shušano bitje, ki tudi kitajskemu idealu bogine ljubezni ni prav nič podobno. Če bi jo lahko s čem primerjali, bi rekli, da je podobna suhemu sadežu. Toda — Kitajec Li in njegova žena sta se ljubila, kakor se le more ljubiti zvest kitajski par... Družina si je brž opomogla od ginjenosti in odpoved se je izpremenila v slovesno obljubo gospodarja in gospodinjke, da ostane Kitajec Li v njegova žena pri hiši. Gotovo sta tam še današnji dan.

bojazen. Nikar pa ne mislimo, da jo je domišljija tudi povzročila; ne, domišljija je sama produkt te bojazni. Če je otroka strah, ga je strah; ni mu še treba domišljije, da se jame bati. Če nerazumen človek toži o bolečinah, pomeni, da te bolečine obstoje; njegova domišljija lahko pretrava ali se moti o vzrokih bolečine, vendar pa ne more domišljija sama povzročiti bolečine.

Navedimo še drug primer — pravi zdravnik, ki ga citiramo. Na moji kliniki je sedaj nič manj ko osem oseb, ki niso mogle ali ne morejo same stopiti iz hiše. Nekatere niso celo mogle ostati same v hiši. Eden teh bolnikov meni, da bi padel na cesti, drugača muči nerazumen drget po vsem životu, tretjemu se zdi, da ga bo zdaj zdaj zadušilo.

Kontrola suhih gob

Tudi za posušene gobe je potrebno, da jih pred prodajo, ozir. pred izvozom pregleda gobarski veščak. Događa se, da brezvestni spekulanti mešajo med žlahtne gobe (gobane), ki prihajajo v poštev za izvoz, tudi manjvredne, za sušenje nekvallificirane, neuzite in celo strupene, kar so že večkrat dogale strokovnjaške kontrole v Nemčiji. Večkrat so suhe gobe plesnive, črvice, ponesane zne z ičinkami in njih odpadki, s pajčevinami itd. Največkrat pa imajo suhe gobe zatohel duh in okus. Vse našete napake so najbrž zakrivila že nabiralci, ki niso gobe pravilno sušili in shranjevali pred oddajo trgovcu ozir. izvoznikarju. Druga krivda pa zadene trgovca, ki pri nakupu ni dovolj pregledal prinesenega blaga, kar je pri trgovcu-grosistu dokaj opravičljivo. Vendar je nujno potrebno, da takšne hibe v bodoče izostanejo, ker diskreditirajo naš izvoz. V prozorni povojeni papir (celofan) zavite suhe gobe so sicer zavarovane pred zunanjim onesaženjem, toda posušene morajo biti pravilno in hranjene na suhem in zračnem prostoru, ker sicer se tudi v zavojih lahko razvije plesnoba in zatohlost. Pravi veščak bo tudi v suhih gobah prepoznal nedovoljeno primes, četudi so brezvestni prodajalci odstranili značilne oznake n. pr. lističe pri platničarkah, iglice pri ježevkah, vešice pri medvedjih šapkah (clavaria) i. dr.

Naši nakupovalci ozir. izvozniki suhih gob zahtevajo le žlahtni goban (glo-banja ali jur) in par sorodnikov (bronasti goban, lat. boletus aereus), kostanjevi goban (lat. bol. badius), dočim so v Nemčiji pripuščeni k prodaji vsi užiti gobani, torej tudi taki, ki počinijo, kakor: turek ali kozak (boletus rufus), brezov goban (bol. scaber), noroglavka (boletus luridus), peščenka (bol. variegatus), slinavka li ovčarka (bol. granulatus), mavel rumenkasti (bol. submentosus), mavel rdečepolni (bol. chrysenteron), lični ali laški goban (bol. elegans), maslenka (bol. luteus), kravičja (bol. bovinus). Nadalje sledče lunknjašče gobe (polyporus): ovčje vime ali vampovka (polyporus ovinus), žemljevec (polyp. confluens), mošek ali kozji parkelj (polyp. pes caprae), zaj-

zopot drugomu pa zastaja sapa. Bilo bi kar kruto in skrajno nepravilno, če bi kdo trdil, da tem ljudem ni nič drugega, kakor da imajo preveč živahno domišljijo. Pacient se boji nečesa, kar bi moglo vzburkati njegov strah, če bi bil na cesti ali pa sam v sobi. To, kar čuti, je resničen strah pred nečim in to nekaj je zan' realno, četudi obstoji samo v njegovih možganih. Nikakor ne bi bilo prav, če bi tega človeka prisilili, da gre hočeš nočes na cesto; treba je priznati, da je v njem nekaj, kar duševno ni v redu. Treba je, če le mogoče, ublažiti ali odstraniti to motnjo.

Zaradi tega menim, da ne smemo zane-marjati nobenega občutka bojazni, pa naj se zdi normalni osebi še tako aboten. Ta bojazen je znak, da obstoji neki nesklad med duhom in telesom. Znano je, da je bolečina vedno znak nekega organskega nesoglasja. Kakor zdravnik ne sme prezreti nobenega simptoma bolečine, ne smejo pa metni starši omalovaževati občutka strahu, ki ga kažejo otroci ali drugi njihovi svojci.

Strah, to si dobro zapomnimo, lahko povzroča telesne znake, čeprav se ne pojavi nobena določena bolezen. Je celo daleč od tega, da bi povzročil izrazito telesno bolezen. Tako na primer dvomimo, da bi strah pred rakom povzročil bolezen samo. Toda strah pred boleznijo je psihološka motnja in jo je treba obravnavati kot tako, ni pa treba misliti, da se neka bolezen res pojavi, če nanjo mnogo mislimo ali se je bojimo.

Največja težava je kajpak v tem, da imajo nerazumni ljudje živahne domišljije kakor drugi in da vsako težavo in oviro, ki se jim pojavi v življenju, vidijo v preveč nazorni luči. Tako se skuša zlasti strah polastiti vse njihove domišljije, vendar vzrok ni v domišljiji, marveč v strahu.

Potemtakem lahko sklepamo, da domišljija ne more povzročiti bolezni, lahko pa prispeva k temu, da nastane neka »začarana« risa v glavi nerazumnega človeka. Strah nerazumnega izvora je nastal iz nekega nezvestnega konflikta: domišljija daje temu strahu vidljivo predmetnost, le ta pa samo povečuje zavesten strah in iz tega kroga se človek zlahka ne izmota.

V vsakem primeru je potrebno razumevanje s simpatijo: samo po tej poti res lahko učinkovito pomagamo bolnikom te vrste. Kakor koli nespametne se nam zde njihove bojazni, je vendar v njih neki vzrok, ki ga moramo najti. Zategadelj se jim nikdar ne posmehujemo, marveč izrabimo njih zaupanje za to, da odkrijemo, kaj vzbuja strah njihovemu duhu. V naravnosti vzgoji mladine dajmo vedno prednost ljubezni do kreposti pred strahom zaradi slabega dejanja: samo tako utegnemo marsikjer preprečiti nevarnost boleštnih bojazni.

čli (polyp. ramosissimus), ježevki: rumena in rjava ježevka ali srna (hydnum repandum, h. imbricatum). Izmed bečičastih (clavaria) v prvi vrsti borov glivice (sparriss) raspa = sparriss crispa).

Cislano tržno blago so posušene vse vrste užitnih smrčkov (morchella) in hrčkov (helvella). Pa tudi nekatere lističarke se posušene nakupujejo n. pr. vsi trije užiti kukmaki ali šampijoni (psalliotia), lisice (cantharus), obe trobenti (craterellus), t. j. rumena in mrtvačka, vse gomoljke (tuber) in nekatere kolobarnice (tricholoma), v prvi vrsti rumenozelenkasta (tr. equestre) ter črnosiva kolobarnica mraznica ali sivka (tr. portentosus).

Bilo bi velike gospodarske, prehranjevalne in socialne važnosti, ako bi tudi naši nakupovalci odnosno izvozniki suhih gob našli vire za prodajo tu naštetih vrst.

A. B. sen.

POZNA SVOJE »GOSTE«

»Natakar, kam je izginil moj površnik?«
»Vaš površnik? — Se bo že našel, kadar plačate račune!«

Mrlič v hiši

Čemerneža jesenskega večera je bilo. Kromček »enajstih čvrstih« tam pri bitu Matizelnu se je po več mesecih počitnic in dopustov prvič zopet zbral v polnem številu. Gospodje so si seveda pripovedovali tisto, kar jim je po tako dolgem razstanku najbolj razgibalo duhove: kako je vsak prebil poletje. Ta je torej dolgočevno pravil, kako je nosil svoje kosti na najvišje vrhove, oni je razlagal, kako je ob obali slanege morja ponavljal davne Arhimedove eksperimente, tretji je pojasnjeval, kako je v toplicah ostalo pol njegovega prouta, četrti zopet — no, pesem je znana. Ko so si vse do kraja povedali, so ugotovili, da jim enajstih tovariš še ni odprl ust. Pobarali so ga, in ko je namesto odgovora nekam trudno mahnil z roko, češ, saj ni bilo bogve kaj, so se še tesneje strnili okoli njega.

»Skleni! sem, da ne črtnem besedice,« se jih je otepal.

»No, no! Kaj je pa bilo, povej!« so tem huje tiščali vanj.

Moral se je nazadnje vdati: »Zal mi je, da si nisem ničesar izmislil, dokler je bil čas. No, je pa tudi res, da smo prijatelji. Zato bi bilo grdo, če bi se vam zlagal. Menda vam smem zaupati? Saj me ne boste raznašali, jeltite?«

»Nikdar, dragi!« je odmevalo.

Torej — takole nekako je bilo. Odšel sem na Dunaj, da prebijem tam svoj do-

pust. Nameraval sem si privoščiti nekaj lepih tednov. Pa je prišlo drugače. To se pravi, prišlo je še lepše. Sredi drugega tedna dobim namreč pismo. V njem mi žena javi, da se je naveličala samevanja v mestni sopari, zato se je odpeljala za teden dni v kopališče. Novica me je pripravila do tega, da sem najprej prešel svoj denar, potem sem pa začel ugibati, na kateri način bi se dalo to, kar mi je ostalo, na najdostojnejši način napraviti. Mar mi je res kazalo, da s preostankom svoje valute životarnim v tuji metropoli, ko bi z istim ostankom doma lahko vse drugače užival nepričakovani vdovski stan? Bilo mi je brž jasno — saj veste. Torej sem se vrnil — in s tem se prične prava zgodba. Precej zbit po celodnevni nič kaj udobni vožnji, sem stopil okoli enajstih zvečer v zapuščen stanovanje. Bil sem zaspan do mrtevga, zato nisem imel druge želje, kakor da grem čimprej leč. Iz spalnice je udaril vame oni težki, zatohli vdih, kakršen rad nastane v zaprtih prostorih, a z njim se je mešal še nek nedolodni vonj, ki se mi je zdel zoprn osladen. Tako zelo se mi je hotel svežega zraka, da nisem šele prižgal luči, marveč sem se v temi dotopal do okna in ga na stežaj odprl. Oj, zdaj ko se je dalo dihati, mi je bilo kar dobro. Menda uganete, zakaj sem rajši ostal brez luči. V našem domu mesta se je razpasla nesramna zalega komarjev. Da bi jim še svetil in kazal pot v spalnico? Kaj še! Kmalu sem bil v postelji pa sem že trdno spal. — Čez

koliko časa sem se zbudil? Ne vem natančno, prijatelji. Vem le, da sem čisto narahlo odklopil oči. Se ves dremav sem videl, da mi sije v obraz luna, ki se je bila povzpela iznad sosednih hiš. Tebe je res treba bilo, sem zagodrnjal. Bil sem prelen, da bi vstal in zagnil okno. Rajši sem se obrnil na drugo stran, da bi dremal dalje. Le malo raztegoval sem še svoje odležanje otrple ud. Tedaj mi je roka zadela ob neki predmet na ženin postelji — postelja bi morala biti prazna — pa bože mili, ni bila! Roka se mi je bila spustila na neko telo, ki se je zdelo niti prav mehko niti prav trdo. Nekaj podolgovatega, človeškemu truplu podobnega je ležalo tamle, a kaj je bilo, nisem mogel spoznati, kajti bilo je čez in čez pokrito z belo rjuho. Predstavljajte si, prosim, kako mi je gomezelo po životu! Da bi bila nazaenje vendarle moja žena? Toda — kje je imela glavo? Čudni stvar je bil od vzglavlja do vnožja pogrnjen. Če ni bila žena, le kaj je utegnulo biti? Na mah me je minila zaspasnost. Čutil sem se razburjenega, srce mi je utripalo, obenem me je navdajal nepojmljiv strah, da nisem imel moči geniti se, kaj še, da bi kup otipal ali razgrnil. V glavo se mi je zapčila misel, grozna misel: pri tebi leži mrlič! O Bog, in če bi bila to res moja uboga žena? Nisem mogel uskočiti iz obroča svoje uprte misli, zamen bi se bil trudil, da začnem kakorkoli prelojati svoj položaj. Ni me sram, da to priznam, kajti tudi vam, prijatelji, je nekam

tesno pri srcu, to mi razodevajo široke oči, s katerimi zrete vame. Dasi napol odrevenel od mrtvaške zone, sem se naposled obrnil nazaj proti oknu. Nekoliko sem še poležal, ne prav vedoč, kaj naj počnem. Potem pa, kakor v hipnem razsvetljenju, sem planil s postelje, pograbil svoje stvari in šel iz sobe. Varno sem zaklenil za sabo vrata. Sele na hodniku sem prižgal luč in se hlastno oblekel. Nato sem ostavil stanovanje, da si v prosti naravi pomirim razbitchane živce. Bilo je, mislim, ob treh jutraj. Zunaj sem se kmalu dokopal do ravnotežja. Vendar sem se vrnil šele tedaj, ko je stalo sonce že visoko na nebu. Z lahkim, počasnim korakom sem meril stopnice. Smejal sem se svoji prejšnji strahopetnosti, bil sem torej v pravem nastrojenju, da pogledam tajinstveni resnici tam v zakonski spalnici v obraz. Pa kaj bi rekli, kaj je bilo?

Zašel si prej v napačno stanovanje,« so ugibali nekateri.

»I, kaj še!« se je zasmejal. »Spal sem v lastni postelji, nikjer drugod.«

»Pa bi bil za božjo voljo bolje pogledal, kaj leži namesto žene pri tebi!« se je delal nekdo pogumnega.

»Ume se, da bi bil to moral. Kdo drugi bi bil res tako razsoden. Toda kaj hočete, med ljudmi so velike razlike. No, ko sem potem ob belnem dnevu posteljo razrnil, kaj menite, kaj sem videl?«

Ugibali so sem ter tja. On jih je med tem tiho motril. Dalje časa ni spregovo-

ril. Vsem je bilo, kakor da gre za nekaj neznankega.

»Ko sem kasneje,« je slednjič dejal, »ženo ob njenem povratku interperal, me je nedolžno pogledala in rekla: »Vidiš, tako se godi gospodinjam. Sužnje so. Da mi tisti ponedeljek ni bilo treba čakati perice, o, kako lepo bi bila odpotovala že navsezgodaj! Koliko prijetnejšo vožnjo bi bila imela v jutrnjem hladu. Mar misliš, da sem utegnila ukvarjati se z neumnim perilom? Zmetala sem vse skupaj v posteljo in pregnila. Me bo že počakalo! Zdj ko sem spočita in se mi nikamor ne muči, napravim red. Prekasno itak še ni. Ti pa storiš najbolje, če se v moje opravke ne vtišča.«

Nekateri v družbi so zibali glave. Menda so hoteli namigniti, da so se nadejali zanimivejšega razpletka.

»Ostanek strahu, ki sem ga prestal ono noč, mi tiči v kosteh še danes,« je povzel junak zgodbe. »Moje spanje ni več tisto, kar je bilo. Večkrat se zgodi, da se ponoči kar na lepem prebudim —«

»Aha — mu je segel nekdo v besedo — in se ti tedaj zdi, da leži poleg tebe mrlič, mar ne?«

»Prav imaš, prij

La scuola all'aperto: una piccola colazione sotto i raggi tiepidi del sole primaverile — Male okrepčila med poukom pod mlačnimi žarki prvega pomladnega sonca

Pod jinanskim soncem

Nemška novinarka, ki je dalj časa delovala v Kunmingu, prestolnici Jinana, opisuje v »Kölnische Zeitung« svoje vtise iz mesta, ki ga vojni dogodki polagoma spravljajo v središče zanimanja.

Od januarja do decembra, piše avtorica, čara jinansko sonce iz tal razpisno bogstvo cvetlic. Od jutra do večera so čepeli jinanske kvetice za močnimi kosarji s cvetlični tik pred južnimi mestnimi vrati. Iz valovanja več desetnih križšč, avtomobilov, riks, konjskih karavan, volovskih vpreg, avtobusov, koles, kuljev, ki prenašajo težke tovore, in postopajev so žarje cvetlične »tonice« kakor cvetoči otok — silka, ki je bila v skladu s pravo italijansko modrino janskega neba.

Vse te različne vrste in barve cvetlic ter cvetnih »aj« so bile smešno poceni, zlasti če si zanje po dobrem kitajskem običaju se kakšnih pet minut mešterili, in to z vso resnobo, ki jo zahteva važni posej kupovanja.

Ob vsaki uri dneva je gomazela po cestah in ulicah mraveljska zaposlenost, toda višek tega vrvenja je bil v večernih urah, ko so svetloba in glasba, zmešnjava glasov in vsakevrstnih šumov vabila človeka k lagodnemu postopanju. Prometne discipline ni bilo nobene. Zda pa zda je policist z jeklene čelade ključevinastimi copati ali Mauserjevo pištolo spustil svoj pendrek na lobanjo kakšnega upornega vozača rikše. Prometni urejevalec na cestnih križiščih je svoje roke dvignil z zaslanjanjem gibov šele tedaj, ko je avto že zavil v novo smer in mu jo na ta način označil.

Da bi se trgovine zapirale o določeni uri, tega ni nihče poznal. Če se je podjetniku, ki je v ozračju igral mahjong ali pa vlek svoj vodni pipo, jako zdelo, je zadelal sredi noči v svojo prodajalno z desko ml. Te deske so nadomeščale vsak drug način zapiranja. Izloženih oken tudi ni bilo, vsaka prodajalna je bila proti cesti odprta ogledovalni ali kupovalni.

Iz iljakov prastarih kvakajočih zvonicov se je oglašala iz vsake hiše zmešnjava vseh mogočih postaj in prenosov. Cvrčanje kitajskih godal se je mešalo v rje disonance z osladnim prizvokom havajskih kitar, moški glasovi v največji polski diskant, s kitajskimi odzvoji so vresčali poleg guturalnega glasov zamorskih pevcev. In vsi ti šumi, ta glasba, glasovi, kriki in klici so se mešali s stoterimi dišavami, ki so se dvigale v gostih puhli iz hrbotajočih ioncev potujočih kuhinj, ki so njihove kuhne pocestili predločali skušali z zvonenjem, trkanjem, topotanjem in gonganjem spraviti v denar.

V preozkih, grbavih ulicah je bil skrit predel celot. Tu so se gnetle na temnem prostoru stonice in delavnice krznarjev, izdelovalcev cinaste posode, kotlarjev, izdelarjev, strujarjev, zlatarjev in srebrarjev.

rezačev srovinne, prodajalcev žadastih izdelkov in krstarjev. Kakor v kalejdoskopu so se ponujali očesu premnogovrstni izdelki domače umetniške obrti: umetniško izrezljane cinaste posode, bakrene kadilnice za čašče, je prednikov pred domačim al'arjem, krasno svetlikajoče se žadaste dragocenosti: lepredelani kamni, prstani ali za pestnice in vseh odtenkih zelene barve.

Pod nož slonovinarjev so nastajale neverjetne stvari: epizode iz minule verske dobe v rafiniranem reliefnem delu na ozkih cigaretnih ustnikih, kakor svetniški vitke p. gode v najnežnejši tehniki — celo praskala za hrbot in šnažila za ušesa so nastajala v mojstrskem rezbarskem delu.

Zlatarji in srebrarji so razkazovali silane častne ščite, prozoren lisp v protenem filigranskem delu, skledice za rižovo vnuo in druge enojne jedilni pribor.

Antikvitat je bilo v Kunmingu le zelo malo v primeru z razmerami v drugih kitajskih mestih, ki jim v tem oziru načelje

luje krasno, staro cesarsko mesto Peking. V teh mestih se je ohranilo pač še nekaj starih dragocenosti. Zbiralci umetnin in zasebni ljubitelji vzhodnoazijske umetnosti so mnoga leta obiskovali Kitajsko kot kupci in so njene najdbe raztrosili po vsem svetu. To je šolski primer za minljivost vsega tega, kar je neka dežela ustvarila v dobi kulturnega viška, preden je nastopila otpisost in se je sila velikih umetniških idej umaknila počivajočemu zastoj.

Nedelje smo posvečali naravi. Odhajali smo na sprehode, jahali, kopali se ali kola, sarili, kakor je bilo koga volja. Kdor je čutil v sebi nagnjenje do samotnosti, je legel po dolgi hoji v narode žametno mehkih trat, prepolnih planik, in upri pogled v široko pokrajino ob vznožju gora, pokrajino s smaragdno zelenjem in žarečo zlato rumeno barvo repličnih in riževih oolj, z ognjenim purpurjem valujočega, maha pred blešketajočim se ozadjem Velikega jezera.

Po vročini dolgih potovanj te ni ovesežila nobena stvar bolje nego slastno vonjajoč, vrel zelen čaj, ki so ga duhovniki v vsakem svetšču in vseposod v deželi s prijazno sprčišljivostjo točili tujemu gostu.

Zračna mesta

Po najnovejših statistikah je mesto, ki se ponaša z največjo nadmorsko višino, mesto Cerro de Pasco glavni kraj perujske pokrajine Junina. Nastalo je v višini 4302 m nad Tihiim oceanom, in sicer zavoljo bogatih ležišč zlata, srebra in bakra, ki so jih odkrili v njegovi okolici. Potnik, ki hoče obiskati to mesto mladane v višini najvišje evropske gore, uporabi v ta namen lahko železnico, ki se vzpne sem gor iz Lima. Vendar pa tvega marsikaj, če drugo ne, vsaj to, da se ga bo lotila gorska bolezen. Življenje je v Cerro de Pasco zelo drago, kar je umljivo, kajti okrog njega ne raste nič, vse, kar potrebujejo ljudje za življenje, je treba pripeljati od daleč. Prebivalci mesta, po večini Indijanci in meščani, so na glas kot zelo razburjeni ljudje, ki potrebujejo za svoje živce krepkih in mnogovrstnih »pomirjevalnih« pripomočkov, kakršne so igračice in zabavišča. Ni čudno, če je v enem teh zabavišč deska z napisom: »Ne streljajte na orkester, ki napravi, kar mu je pač mogoče!«

Dve drugi visoki mesti nahajamo istočasno v Južni Ameriki, in sicer v Boliviji: to sta mesti La Paz v višini 3800 m in Potosi v višini 2985 m. La Paz je, kakor znano, prestolnica Bolivije; kar se tiče Potosija, pa so ga ustanovili leta 1546 sredi bogatih rudnikov srebra in je šel v dobi svojega največjega razcveta 100.000 prebivalcev. Danes, ko so rudnike že izčrpali, mu je ostalo komaj 35.000 prebivalcev.

V Aziji je najvišje mesto tibetska prestolnica Lhasa v višini 3560 m. Šteje 20.000 prebivalcev. Ti ljudje so po večini budhi-

stični duhovniki in menihi. Še višje kakor Lhasa sama se dviga palača dalaj-lame, vrhovnega poglavarja vseh budhistov. Zgradila so jo na skali, ki obvladuje mesto. A najvišje stalno bivališče ljudi v Aziji je še kakšnih sto metrov višje od Lhasa in palače dalaj-lame. To je samotna tibetskih menihov Čigati.

Drebiž

Kakor poroča agencija Domet iz Singapura, so Japonci tam med čistilno akcijo aretirali 70.699 Kitajcev.

Cestna železnica v mestu Luksemburgu je uvedla za svatovske družbe poseben, s cvetlicami slavnostno okrašen voz za vožnje k poroki in nazaj. Voznina za ta voz je zelo majhna.

Bivši iranski vladar, šah Rihah Pahlevi, se namerava izseliti v Kanado. Kanadska vlada mu je že izdala zadevno dovoljenje.

Kanadski finančni minister je predložil parlamentu zakonski načrt, po katerem bi se stroški za vojno znova znatno povzeli. V novem poslovnem letu naj bi Kanada za ta namen izdala nič manj nego 2 milijardi dolarjev.

Obnovite naročnino!

slovenskih, hrvatskih in nemških medicinskih obzorij.

Ko praznuje danes svojo petdesetletnico, lahko z zadovoljstvom ugotavlja uspehe svojega dela in plemenitost znanstvenega prizadevanja. Naša javnost se ob tej priliki s priznanjem spominja odličnega medicinskega znanstvenika in želi g. prof. dr. Lušickemu še mnogo zdravih in uspešnih let!

Dve knjigi

pravljic in pripovedk

Pisateljica Lea Fatur je lani praznovala visok jubilej svojega tihega, slovenski literaturi posvečenega življenja. Njeno mesto v našem pripovednem slovstvu še ni določeno dovolj trdno in dokončno, predvsem zaradi tega, ker nimamo niti v izboru dela gospe Lea Faturjeve. Kdor bi hotel dognati, kaj je ta pripovednica, ki je pred desetletji polnila letnike »Doma in sveta« zlasti s svojimi zgodovinskimi povestmi, prinesla v slovensko prozo epiko, bi bil moral poskušati njena »membra disiecta« v raznih starih na pol že pozabljenih letnikih. Načrt izdaje izbranih spisov Lea Faturjeve se še ni mogel uresničiti. Medtem je pisateljica prekončala 75 let in ob koncu n. enega jubilejnega leta je izdala Ljudska knjigarna v Ljubljani dve njeni knjigi za mladino: *Pravljice in pripovedke* (I. 68 strani II. 92 strani). Priznani slikar in posebej še odlični ilustrator France Podrekar je opremil obe knjigi z ilustracijami, ki se s svojo jasno risbo, razumljivo obdelavo motiva in slikovito linijo tesno prilagajajo ne samo ozračju pravljic Faturjeve, ki je prav tako jasno in čisto, marveč tudi fantazijskemu obzorju mladega čitatelja. Skratka: dobili smo mladinski knjigi, o katerih bi skoraj

Zagreb veliki ugled. Njegovo delo na znanstvenem področju je obrodilo lepo število samostojnih razprav, ki jih je priobčil v

Tatinski Homer

Znanost je pač tudi za to tu, da popravila naše predsodke. Kar danes uči, nasprotuje temu, kar smo včeraj verjeli in se bo jutri umaknilo novi teoriji. Svoja naziranja moramo neprestano menjavati. In nekaj takšnega zahteva sedaj tudi neki prednjazijski arheolog, ki je pred kratkim objavil v strokovnem listu senzacionalno odkritje o starem Homerju — tistem Homerju, o katerem je znanost še pred nedavnim trdila, da sploh ni živel.

Vzemimo pa z našimi starimi profesorji vred, da je živel in da je bil v resnici avtor obeh velikih epov, ki sta napravila njegovo ime slavno: v tem primeru moramo, na žalost, takoj pripomniti, da je po omenjenih izkopavanjih v Mali Aziji tega kneza med pesniki prištevati med dvomljive pisce, ki jih običajno označujemo za — plagatorje! Dokazano bi tedaj bilo, da je bil Homer, slavni Homer, tat duševnih vrednot! In koga je okradel? Hetite in Sumerce, tisti mezopotamski ljudstvi, ki so ju moderni Turki z občudovanja vredno rodoslovno ekvilibristiko v najnovšem času proglasili za svoje prednike. Tem Hetitom in Sumercem je preveč grški poet enostavno pobral bajke in junaške pripovedke. Kako hudo smo se motili, ko smo tičali v otročji veri, da v pesništvu ne gre toliko za snov, kolikor za silo, ki snov oblikuje, in da je največji pesnik tisti, ki pove nekaj, kar smo slišali sicer že stokrat, še enkrat, toda bolje nego vsi drugi! Naš arheolog pa je drugačnega mnenja, njemu gre za snov in zato je Homer plagator, stari Heziod v ostalem tudi! Sploh je ta arheolog proglasil približno vse helenistično pesništvo za drzen plagiat prednjazijskih bajk. Škoda je samo, da ne moremo slišati »homeričnega krahota«, ki pretresa Olimp do njegovih temeljev spričo takšnega naziranja...

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Un caecia notturno germanico — Nemški nočni lovec pred odletom

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dragec je prišel prvič v trgovino z živalmi in je zagledal male zelene papige. »Stric!« je vzkičnil, »to so nezreli kanarčki!«

»Kaj pa delaš, Lizika, takšne obraze?« »Ah, mamica, z zobmi sem si stopila na jezik!«

»Samo tri minute za jajca? Doslej ste jih kuhali vendar po pet minut!« »Da, veste, gospa Mlinarjeva, odslej bi rada spala malo deli časa!«

»Če bi bil to res zob, bi si ga dala izdret!« je dejala možu. »Da, tudi jaz bi si ga dal izdreti — če bi bil tvoj zob!« je odgovoril.

Berač je hotel po odhodu skozi gostilno s prenočišči baš ven, tedaj ga je ustavil gostilničar: »Kako pa pride do tega para škornjev, ki jih nosite pod pazduho?« Berač: »Ukradel jih nisem, gospod gostilničar. Čisto skromno sem potkal na prva vrata, tedaj je nekdo za malenkost odprl in mi skozi rezo pomolil škornje!«

»Rad bi kos mila, ki zelo diši,« je dejal mali v drogeriji.

»Ali je mama tako naročila?« »Ne, samo jaz. Mama naj opazi, ko si bom umil obraz, da mi ne bo treba umivati se še enkrat!«

»Tu je zadnja postaja gorske železnice, od tod gredo samo osli na vrh. Ali vas smem, gospoda, prositi, da izstopite?«

»Mamica, mamica!« je klical Janezek s ceste, »prosim, vrzi mi moj balonček dol!«

Oče: »Misti pravčasno, sin, na to, da ne smemo z denarjem nikoli razpavati! Treba ga je štediti in koristno nalagati v hišo, trgovine, tovarne ali kaj podobnega! Kaj si n. pr. napravil z lro, ki ti jo je podarila teta Kunigunda?« Sin: »Naložil sem jo v trgovino s čokolado!«

Ječa za odmetavanje papirja

V Angliji so prepovedali sežiganje in odmetavanje papirja, lepenke ter papirnih odpadkov. Proti kršilec te prepovedi bodo oblasti nastopale z ječo do treh mesecev, prisilnim delom do dveh mesecev in globami do skoraj 50.000 lir.

A NEKDOTA

Anatom Schwalbe v Strassburgu je kupil od nekega potujočega cirkuša truplo mrtvega slona, da bi njegovo okostje pripravil za svojo zbirko. Ker ni vedel, kaj bi s slonovim mesom, so sluge v vsako krsto seciranih trupel polagali velike kosce tega mesa. Nekega dne pa se je vratil anatomski zavoda napil in se je iz močavro, ki so odnašali krste, norčeval, da ne vedo, zakaj so te krste nekaj časa sem tako težke. Tako je prišla stvar na dan. Schwalbeju ni preostalo nič drugega, nego da je nosače trupel podkupil z večjo vsoto, da bi molčali.

Pozneje je povedal, da je bil to edini slon, ki je bil »po porcijah deležen krščanskega pogreba«.

Adamson prelzuša novo lasno vodico

Kulturni pregled

Jubilej univ. prof. dr. Karla Lušičkega

Ljubljana, 13. marca. Danes praznuje petdesetletnico svojega, človeškemu zdravju in napredku znanosti posvečenega življenja predstojnik interne klinike v Ljubljani, univ. prof. dr. Karlo Lušički.

Ugledni zdravnik in znanstvenik je nastopil svoje odgovorno mesto v Ljubljani šele pred dvema letoma, n je moral ab ovo izgraditi notranji ustroj naše interne klinike ter organizirati njeno didaktično in znanstveno raziskovalsko delovanje. S svojimi odličnimi sposobnostmi in bogatimi skusnjami je ob podpori odličnih krogov dosegel v tem prizadevanju lepe in daleč vidne uspehe. Tako je prihod prof. dr. Lušičkega v Ljubljano zvezan z razširjenjem in napredkom medicinskih študij na naši univerzi.

Današnji petdesetletnik je po rodu iz Gornjih Ležec, kjer se je rodil 13. marca 1892. Ljudsko šolo je obiskoval v Borovnici, gimnazijo je dovršil leta 1911 v Ljubljani, medicinske študije pa leta 1916 na Dunaju. Specializiral se je na Dunaju in v Berlinu, kjer so mu bili učitelji razni znameniti internisti, med njimi profesorji Ortner, Neumann-Eppinger, Goldscheider, Kraus. Njegov največji učitelj pa je bil zagrebški profesor dr. Radončič, pri katerem je bil dr. Lušički dolga leta asistent. Pod njegovim vodstvom se je uvelel v medicinsko didaktično in znanstveno delo. Prof. dr. Lušički je bil nekaj časa tudi šef zdravnik sanatorija Topolšice, ki se po njegovim vodstvom uvrstil med naša tedanja zdravilišča.

ZAPISKI

SE O SLOVENSKIH KULTURNIH PRIREDITVAH V ZAGREBU

Po uspešni uprizoritvi Cankarjeve drame »Potopljene svet« pripravlja Slovenska kmečko-delavska sloga v Zagrebu na Jožefovo, dne 19. t. m., ob pol petih popoldne v franciskanski dvorani na Kaptolu »Ljudsko kulturno prireditev«, da bi tako počastila ta naš tradicionalni praznik. Program prireditve bo skrbno izbran in ga bo izvedla kulturna sekcija SKDS, katere predsednik je hrvatski književnik Vilko Ivanuš, iskren in požrtvovalen prijatelj slovenske kulture.

Najprej bo zbor slovenskih otrok spet zapel nekaj ljudskih pesmi. Nato se bo v odloku izvajala recitacijska dramatisacija Prešernove pesnitve »Krst pri Savici«. Dramatisacijo je izdelal g. Davorin Petančič. Sledilo bo solo petje naših priljubljenih pesmi, ki jih bo pela gđ. Milena Zorčičeva. Člani dramske skupine SKDS bodo recitali pesmi Prešerna, Gregorčiča, Sardenka, Zupančiča, Kocbeka, Klopčiča, Seliskarja i. dr. Moški oktet bo zapel izbor nekaterih domačih ljudskih pesmi. Zatem bo dramska skupina SKDS uprizorila odloček Meškove drame »Mat«. Po odmoru bo imel režiser SKDS g. Davorin Petančič kratko predavanje o slovenskih šegah in navadah. Nato pa bo dramska skupina SKDS izvedla še igro »Leto v krogotoku«, v kateri je g. Petančič dramski obdelal vse ljudske šege in navade v teku enega leta. Končala pa se bo prireditev s pevskim nastopom moškega okteta.

Slovenska kmečko-delavska sloga v Zagrebu bo začela sredi marca izdajati slovenski teodnik »Glasnik«, ki bo izhajal redno vsak četrtek. Prva številka bo izšla

Obnovite naročnino!

Kronika

Glasilo GILL-a

Št. 2 »Dnevne red«, službenega glasila GILL-a, je izšla že drugi enaki razkošni opremi kakor prva številka. List objavlja na čelu Ducejev izrek »Mladina prinaša življenje dar poezije in prispevek navdušenja.« Tudi v notranjosti lista je več Mussolinijevih izrekov o pomenu, vrednosti in nalogah mladine.

Prvi članek poroča o pomenu, ciljih in uspehih Ducejeve Befane v Državi in posebej se v Ljubljanski pokrajini, v kateri je bilo lani skupaj obdarovanih 11418 otrok obojega spola z 9107 zavoji obladi in 2311 pari čevljev in skupni vrednosti več ko pol milijona lir. Posebej je bilo obdarovanih še 1500 železničarskih otrok z obleko in obutvijo v skupni vrednosti 45 tisoč lir.

Nadaljnja dva članka sta posvečena važnosti mladinskega problema, sportnim tekmam, posebej državnim tekmam »Ludi Juveniles«, ter taborjenju in kolonijam mladine, ki so v Italiji dovršene izvedene. V tej zvezi popisuje prvo smučsko taborjenje GILL-a, ki je bilo od 12. do 18. januarja pri Rakeku in se ga je udeležilo 50 fantov. Ubožnejšim med njimi je GILL poskrbel tudi za smučsko opremo.

V listu je objavljen daljši razpis Zveznih natečajev za telesno vzgojo, ki bodo meseca maja v Ljubljani in bodo zaključeni 29. maja z velikim telednevni nastopom. Na koncu lista je podan točen »pregled o organizaciji in o funkcijah« »Ureda poveljstva GILL-a«. Ljubljanska pokrajina je razdeljena na pet con, katerih vsaki načeljuje conski inspektor, ter na 46 občinskih poveljstev.

Uživanje mesa

v gostinskih obratih

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino sporoča:

Opazujemo prebivalstvo Ljubljanske pokrajine, da je onim, ki se vse dni v tednu hranijo v kakem gostinskem obratu in katerih živilske nakaznice nimajo mesarskega žiga, ki je potreben za nakup mesa pri mesarjih, dovoljeno postreči z govejim mesom pri večerjah in kosilih, za katere je predpisan enoten obed.

* Meteor nad Rimom. V noči 12. t. m. so opazili na jasnem rinskem nebu izredno bleščeči meteor, ki se je pojavil pri ozvezdju Velikega voza, preletel polarno zvezdo in ugasnil v ozvezdju Kasiopeje. Pomikanje meteorja je bilo nenavadno počasno in zarezče.

* Muzej v hiši kancelarja Adolfa Hitlerja. V rojstni hiši Adolfa Hitlerja v Branau na Gornjem Avstrijskem je zbranih že precej umetnostnih spomenikov in kulturnih dokumentov. Ker pa je rojstna hiša bila premajhna, je zdaj občina prevzela nekdo drugo staro mestno hišo, da se je muzej lahko povečal. V tej hiši so tudi uredili posebno sobo v spomin lani umrlega zaslužnega raziskovalca prazgodovinskih dob akademskega slikarja Huga Peena.

* Obilnica smrti grofa Zeppelina. Te dni je minilo 25 let, odkar je umrl grof Ferdinand Zeppelin, znameniti izumitelj velikih zrakoplovov. S svojimi poizkusi je doživel najprej mnogo neuspehov, naposled pa veličastne uspehe, ki ostanejo neminljivi v zgodovini letalskega poštstva. Ko je že imel za seboj kariero častnika in diplomata, se je v 52. letu starosti začel baviti z gradnjo zrakoplovov in je l. 1900. spustil v zrak svoj prvi model. Po raznih neuspehih mu je šele leta 1909. uspelo dokazati uporabnost svojih velikih zrakoplovov, nakar je bila ustanovljena posebna družba, pri kateri sta sodelovala enako znana izumitelja Eckener in Maibach. Leta 1911. je Zeppelinovo najnovejšo letalo, dolgo 140 metrov, srečno opravilo krožni polet nad vso Nemčijo. Kakšen bo pomen izpolnjenih Zeppelinov v bodočnosti, je danes težko prerokovati. Grof Zeppelin je umrl 8. marca 1917.

* Smrtak — mlinski stražar. Znanil ljudski psatec Fritz Müller-Partenkirchen, ki je bil pred nekaj tedni pokopan na pokopališču v vasi Elbach pri Miesbachu, je imel za časa svojega življenja skrbno čuče srce za živali. Zdal se je zvalj svojem umrlemu tovaršu izkazujeto zvesto in hvaležno. Že nekaj časa hodi vsako noč na pokopališče in Elbachu smrtak, ki si je v snegu izgubil garje in ležal, kjer vsako noč do jutranje zarje ostaja kot mlinski stražar pokojnega ljubitelja živali.

* Divji petelin napadel zimskega sportnika. Iz znanega kopačiča Hofgasteina poročajo: Neki zimski sportnik je doživel te dni v gozdovju nad Hofgasteinom nenavadno presenečenje. Ko je romal po zasneženih gorskih pokrajini, ga je nenkrat napadel divji petelin, ki je prihrumel nad njega s široko razprostrtim perutnicami. Sportnik se prvi mah kar ni mogel ubraniti hudo našopirjenega divjega petelina. Veliki petelin se je ponovno pogol na njega in mu s kljunom zadal nekaj skelečnih ran. Sportnik je klical na pomoč in prihiteli so dvorjari in nekateri drugi izletniki, nakar se jim je z združenimi močmi posrečilo pregnati hudega divjega petelina. Bil je to star »kavelj«, ki je sluti

pomlad in si ne da kar tako motiti svete tišine v svojem prostranem gozdnem kraljestvu.

* Naraščanje Donave. Iz Budimpešte poročajo, da narasla Donava še ne kaže znakov upadanja. V mnogih bližnjih mestih morajo izpraznjevati posebno prizadete mestne četrti. V mestu Hadifalka je voda porušila mestno hišo. Pionirske čete rešujejo skupaj s policijo in gasilci ogroženo prebivalstvo. Na veliki ogrski nižini, zlasti med Donavo in Tiso, je trenutno položaj posebno resen. Vse ozemlje med obema rekama je poplavljen. 700 kmetij je bilo izpraznjenih in z ljudmi vred so rešili tudi živino in kmetijske stroje. Odtok vode v južnem delu Donave ovirajo še vedno cele gore ledu, ki se je nakopičil na nekaterih mestih in zajezil reko.

* Srečne sanje. Iz Milana poročajo, da je imel pek Lino Prina srečne sanje, ki so mu prinesle 884.625 lir. Sanjalo se mu je, da se je vozil v Como s svojo pokojno materjo in da je na poti srečal nekega človeka, ki je prodajal proti plačilu ene lire neke srečke. Pek je v spanju potegnil iz vrečke številko 17 in mati številki 18 in 19, tako da sta zadela dobiček. Pojavila se je tudi senca babice, ki pa je potegnili številko 11. — Pek je ohranil te številke v živem spominu in je odšel v bližnji Milano ter jih v primerni obliki stavil v loteriji. V nedeljo jutraj je pri brivcu čital neki list, naglo prebledel in na veliko presenečenje brivca planil na ulico. Šel je domov, kontroliral številke in dognal, da so mu sanje prinesle visok dobiček. Postal je kar čez noč premožen mož.

* Plaz je podrpl vojni spomenik. Plazovi povzročajo v sedanjem času mnogo škode in ogrožajo človeška življenja, o čemer smo že nekajkrat poročali. Nenavadna ne-zgoda zaradi plazu se je primerila te dni v Mürtzschlagu na Gornjem Štajerskem. Tam so pred 5 leti postavili na mestnem pokopališču zelo lep spomenik onim, ki so padli v prvi svetovni vojni. Te dni pa je prihrumel plaz s hriba, ki je ugrabil spomenik in ga popolnoma razdelal.

* Stroga kazen za tatvino ob zaletnitvi. Nemški listi poročajo: 28letni Gerhard Paysen-Petersen iz Hannoverja in 45letni Hibard Kuthen iz Monakovega sta na kolodvoru v Jembachu ob zaletnitvi ukradla kovčeg z nekega vozička. Zdal sta bila obsojena pred posebnim sodiščem in sicer prvi na dve in pol leta, drugi pa na podgorno leto ječe. Paysenova žena je bila obsojena na 6 mesecev ječe, ker je kovčeg skrivala.

* Nemški potni listi ostanejo v veljavi že do konca marca. Veljavnost potnih listov za potovanje v inozemstvo bo na vsem državnem področju z 31. marecem ukinjena. Že zdaj opozarjajo listi tiste, ki imajo namen potovati v inozemstvo, naj zaprosijo za nova potna dovoljenja. Ustrezno pa bo samo tistim prosilcem, ki bodo mogli dokazati nujno potrebo za potovanje.

* Higijenska razstava v Ribnici. Zdravstveni dom ima v ribniški dolini še hvaljevo polje udeleževanja in se je zato odločil, da bo priredil od 15. t. m. do konca aprila v svojih prostorih poučno higijensko razstavo. V nedeljo ob 9. bo odprto predavanje o nalezljivih boleznih s posebnim ozirom na vojne razmere. Razstava bo odprta ob nedeljah in praznikih od 9. do 12., ob ponedeljk, srediha in petkih pa od 11. do 12. in od 14. do 15. Razen otvornega predavanja bo na praznik 19. t. m. predavanje o negi dojenčka, naslednjo nedeljo predavanje o boleznih dojenčka, 29. t. m. o prehrani dojenčka, na velikonco 31. ponedeljek o higieni žene, v nedeljo 12. aprila pa o higieni bolnišnice, postelje in o prvi pomoči. Ogled razstave in obisk predavanja sta brezplačna.

* Nemški zobozdravniki v sedanjih vojni. Ker je bilo vpoklicanih v vojno službo mnogo nemških zobozdravnikov, je treba zborna dela omejiti na najnujnejše. Državno vodstvo nemških zobozdravnikov opozarja prebivalce, naj opuščajo različne želje po zobnih popravilih, ki nso nujno potrebna ali služijo samo polepšanju zobovja. Vsa nepotrebna popravila je treba odgoditi do konca vojne, kajti zobozdravniki, kolikor jih je ostalo v domači praksi, komaj zmagujejo čas, da izvrše tista popravila, ki so potrebna za preprečitev zobobola in za preprečitev propadanja zobovja.

* V celovškem deželnem gledališču je bila nova premiera. Uprizorili so znano Nestrojevo burko »Lumpacij Vagabundus«. Igra je bila skrbno pripravljena in danes dosti uspeha. Gledališče je zmerom polno.

* Smrt najstarejšega godbenika na svetu. V Rimu je umrl Donico Laurini, virtuoz na trobento in učitelj godbe na pihala. Dosegel je visoko starost 104 let in je veljal za najstarejšega godbenika na svetu. Posebno slavni skladatelj Mascagni je bil njegov dober prijatelj.

* Preureditev grškega spomeniškega varstva. Grško ministrstvo za umetnost in bogocastje je na novo uredilo varstvo starih spomenikov, ki jih premore Grčija nad vse častno število. Po novi uredbi je Grčija razdeljena v 17 arheoloških distriktov ter v 3 distrikte bizantinskih in krščanskih spomenikov.

* Smrtina nesreča v gozdu. Pri spravljanju lesa se dogajajo letos številne nesreče v gozdu, kar ni nič čudnega, ker je poseka lesa letošnje zimo znatno večja ka-

kor drugekrat. O silno hudih nesrečah poročajo iz Gornjega Dravograda. 61letni posestnik Janez Mandler je s sinom podiral v gozdu drevesa. Hotel je prežagati kakih 8 metrov dolgo deblo. Pri tem pa se je sprožil hloob nad njim, ga podrli in pregazili. Sin ni mogel rešiti očeta, pač pa je pohitel po pomoč. Ponesrečenca so sicer pripeljali v bolnišnico, kjer pa je kmalu izdihnil. — Pri Leobnu pa se je smrtno ponesrečil 36letni Avgust Schlager. Pomagal je v gozdu podirati dreve, veja padajočega drevesa ga je udarila tako hudo, da je kmalu izdihnil.

* 105 milijonov lejev zbranih v enem dnevu za zimsko pomoč. Kakor znano, je pred kratkim maršal Antonescu pozval rumunski narod k zbirki za zimsko pomoč, da bi se zbrala za fronto nova sredstva. Zdal poročajo, da je prvi nabiralni dan v nedeljo 22. februarja virgel nad 105 milijonov lejev, h kateremu znesku je Bukarešta sama prispevala okoli 25 milijonov.

* Južna Besarabija vabi priseljence. Ravnateljstvo za kmetijstvo v Kišinjevu je izdalo oklic, da je v južni Besarabiji v 30 občinah na razpolago 260.000 ha oddejavne zemlje, kjer so bili prej naseljeni Nemci. Ravnateljstvo za kmetijstvo jamči vsakemu naseljenju pri sklepanju zakupne pogodbe velike olajšave, kakor tudi kreditne za nabavo semen.

* V Rumuniji bodo zasadili več tobaka. Rumunska monopolska uprava je sklenila zvišati odkupne cene za tobak letošnje pridelke, da bi s tem dalja pobudo za večje tobačne nasade. Monopolska uprava bo gojiteljem tobaka dajala denarne predprijme, jim preselila pluge in drugo kmetijsko orodje, razen tega pa podela nekaj premij za študijo o najboljši vzgojevalni metodi za tobak.

* Sofija dobi avtomatsko telefonsko centralo. Generalna pošta direkcija je na osnovi letošnjega državnega proračuna izdelala gradbeni načrt, ki vsebuje med drugim postavitev velike avtomatske telefonske centrale v Sofiji in razširjenje telefonske mreže zlasti v one pokrajine, ki so bile lani priključene Bolgariji.

* 300 milijonov levoj za šolstvo na Bolgarskem. Sobrajanje je bil predložen zakonski osnutek, ki predvideva 300 milijonov levoj za gradnjo gimnazij in drugih učnih poslopj.

* Enotna mezda poljskih delavcev v Rumuniji. Na zadnji seji ministrskega sveta je dal maršal Antonescu navodila za določanje cen najvišjega življenjskega potrebščinam po merilu, ki je v interesu kmetijstva, industrije in namestencev. Medtem ko so cene za najpotrebnejša živila že dolgo ustaljene, je zdaj določena tudi enotna mezda za kmetijske delavce. Nadalje je bilo na seji vlade sklenjeno, da se zloži med proizvajalcem in potrošnikom vsa vmesna trgovina in bo odslej posredovanje vršila država. Kakor smo že poročali, bo lo za 8 m večji pridelek v letošnjem letu mobilizirane vse delovne moči in uporabljene za poljska dela.

* Glas o delovanju ljubljanske »Glasbene Matice«. »Il Piccolo« je priobčil v številki z dne 13. t. m. daljši članek s pregledom šestdesetletnega dela naše Glasbene Matice in njenih zaslug za slovensko muzikalno kulturo.

* Slovenski čebelar. Prejeli smo 3. in 4. številko glasila Slovenskega čebelarstva društva. List prinaša prav bogato in pestro vsebino. Uvodni članek je posvečen važnemu vprašanju o izboljšanju čebelje paše. Naslednji članek govori »Od česa je odvisna množina zimske porabe živeža«. Začetnik bodo z zanimanjem prebrali spis »O nabavljanju čebel«. Prav zanimiva sta članka »Dolenjski čebelarstvo« in »Lastnosti pravega čebelarja«. V spisu »Razni načini čebelarjenja« je jako poučna Armbrusterjeva razprava o kranjskem čebelarstvu, posebno pa še o Janši in njegovem delu. Kotiček za radovedneže in »Drobček prinaša mnogo praktičnega in poučnega gradiva. Zaradi varčevanja s papirjem in izdajal boljše izrabe prostora bo poslej izhajal list brez ovitka.

* Glasilo naših vojnih invalidov prinaša v svoji najnovejši številki spet vrsto poučnih invalidskih govornic o zastaranih invalidskih pravic. Prav zanimiv je daljši opis socialne pomoči in zdravstvene oskrbe v Italiji. Nadalje poučujejo invalide članek o invalidnosti in izvršbi ter članek o pravih vdov po invalidih. Slede službene informacije in razne vesti. O pravici do legitimacije za polovico voznino pravi glasilo, da jo imajo samo tisti vojni invalidi in vdove, ki imajo že rešitev vrhovnega invalidskega sodišča. Pri izdajanju novih dovolil za trafike je monopolska uprava slej ko prej zavezana, da jih odda najmanj polovico vojnim invalidom in ostalim vojnim žrtvam.

IZ LJUBLJANE

* Razdeljevanje osebnih izkaznic prihodnjim teden. Kakor smo že objavili, so pripravljene po raznih delih mesta v četrtek 12. t. m. zaključile svoje poslovanje. Sedaj mora osrednji urad za osebne izkaznice na magistratu najprej prevzeti vse posle teh poslovalnic ter prevzeti tiskovne ureditve in jih po predpisi oddati Kr. Kv. sturiji. Zato naravno nekaj dni ne bo moglo v osrednjem uradu izdajati osebnih izkaznic nikomur. Oni, ki so prošnje s slikami že oddali na poslovalnicah pa iz kakršnegakoli razloga v poslovalnicah niso mogli prevzeti svoje osebne izkaznice, jo bodo dobili v osrednjem uradu, vendar šele ob ponedeljku 16. t. m. dalje. Vsi oni, za katere osebna izkaznica ni obvezna pa bi jo vendar potrebovali, jo bodo pa lahko dobili po poteku 20. t. m., ko bo zaključeno delo z osebnimi izkaznicami za one, ki jih morajo imeti. Prosimo vse prizlate, naj se ravnajo po teh navodilih in ne hodijo lo pravkar na osebne izkaznice v osrednji urad po osebne izkaznice na magistrat, saj bi osrednji urad zaradi prepoznošenosti in pravilnega opravljanja poslov n. kakor ne mogel strankam ugoditi. Posebno pa

opozarjamo, da go uradne ure za stranke v uradu za izdajo osebnih izkaznic izključno je od 10. do 13. ure. Osrednji urad je v I. nadstropju nad trgovino mestne elektrarne na Mestnem trgu.

* Rdeči križ poroča: V tajništvo poljedovalnega oddelka naj se javijo: Benko Marica, Bezenšek Dominik, Boršček Boža, Bregant Boris, dr. Brencič Ljode, Copić Vencelav, Drtar Ernest, Fortič Bojan, Gabrijelečič Mira, Greif Ivan, Horvat Tatjana, Hude Cvetka, Justin Ilaš, Jagošič Vojo, Jaklič Helena, Kež Marija, Kočvar Marija, Kočvar Ivan, Kovaljsky Julijan, Kramar Jožef, Kraus Artur, Lah dič Vojo, Jaklič Helena, Jež Marija, Kodričan Danilo, Rajhman Zlatka, Rant Reza, Smerkoj Marija, Sreznik Ana, dr. Šijanec, Stefančič Franc, Tršan Jakob, Vidmar Franc, Vidmar Tončka, Zajc Boris, Zavašnik Mara, »žena in dom«.

* V tajništvo poljedovalnega oddelka, naj se zgasi Vidic Franc ali krdokoli, ki kaj ve o njegovi usodi. Baje se je ponesrečil meseca decembra 1941 na železniški progi v okolici Novega mesta.

* Ravnateljstvo drž. klasične gimnazije sporoča, da se bo pouk začel za vse razrede v ponedeljek okoli 9. ure, in sicer obratno ob 13.50 v prostorih II. moške gimnazije na Rakovniku. Pouk bodo imeli izmnoma vsaki drugi dan vsi razredi od prvih do sedmih; osmi ostanejo še nadalje na uršulinski meščanski šoli. V ponedeljek naj pridejo I. abc, III. abc, V. abc, VII. ab, v torek pa II. abc, IV. abc in VI. abc in VII. cc. Za prva dva dneva velja stari urnik. Tramvajstva postaja leži tik pred šolskim poslopjem. — Ravnateljstvo.

DANES OB 18.30 VSI V VESELI TEATER

* Danes ob 18.30 je predstava »Veselem teatru«. Na sporedu imamo naš nov 16. program, ki je žel pri vseh dosedanjih predstavah navdušeno odobravanje. Poln je smeha in prijetnih presenečenj. — Predprodaja vstopnic danes ob 10. do 13. in ob 16. dalje. — Jutri, v nedeljo, so tri predstave: ob 14.30, 16.30 in 18.30, predprodaja vstopnic pa ob 10. ure dopoldne neprekinjeno do večera.

* Opozorilo se je ohladilo. Po močni odjugi zadnjih dni se je ozračje v noči od četrtka na petek naenkrat spet močno ohladilo. Vremenska sprememba je prišla tem bolj nepričakovano, ker smo zlasti v četrtek imeli zelo prijazno vreme in je popoldne še toplota prigravala, sicer smo se že kar počutili spet pomladi. Celo nagajivi veter, ki se je dopoldne neprijetno vžvalil v naše suknje in kloboke, je popoldne prenehal. Ponoči pa je zavel veter s severozhoda in zjutraj smo se zbudili v neprijetni sivini. Pomnilaj se je tudi sneg, ki se pa ni mogel uveljaviti. Ves dan je drobno pršilo.

* Svarilo pred goljuflj. Naprošeni smo za objavo: Neki Lado, Hinko in Franc hodijo po Ljubljani in neopravičeno pobirajo prostovoljne prispevke za krvojadalce. Nabiralo polo imajo opremljeno z žigom dr. Milinarja in falsificiranim podpisom. Žig je bil dr. Milinarju ukraden in pisarne. Naprošeni so vsi, da vsakogar, ki bi nabiral prispevke za krvojadalce, puste takoj aretirati in mu vzamejo nabiralo polo. Za pobiranje prispevkov za krvojadalce doslej sploh še ni nihče upravljen. — Krvojadalci.

* Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljali od sobote 14. t. m. do 20. ure ob ponedeljku do 8. ure zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ahčin Marjan, Koritkova ulica 18, telefon 36-24.

* Pouk v ljubljških šolah. Za učence in učence I. deske, II. deske, III. deske ljudske šole in obeh vajnic bo ob ponedeljku, 16. t. m. dalje pouk v poslopju šole na Ledinu, kjer je tudi objavljen točen raspored.

* Nesreča. 36letni mizar Fran Mirtič iz Dolenje vasi pri Ribnici se je pri delu poškodoval na desnem očesu, ko mu je vanj odletel odvijak. — Z lestve je padel in si zlomil desno nogo 74letni zidar Martin Pezdur iz Bizovika. — Poročali smo že, da se je pred dnevi hudop opelka dveletna hči sodnega sluga iz Ljubljane Marija Kvedrova. V četrtek je dekletce podleglo hudim opeklinam.

Z Gorenjskega

* Radovljica je bil prirejen tovariški večer, ki so se ga udeležili predstavniki organizacij in oblastev. Okrožni vodja dr. Hradečki je izročil dvema narodnima socialistoma službeno odlikovanje stranke. Pri tem je v daljših izjavah razlagal, kakšne so naloge funkcionarjev, ki so prišli v službo na Gorenjsko.

* V Mežici je bil sklican sestanek žensk. Zbralo se je 130 žena iz Meziške doline. Ženski pevski zbor je zapel nekaj pesmi. Krajevna voditeljica Verhovnikova je pozdravila okoližno voditeljico Jobstovo iz Velikoveca, ki je nato predavala o ženskih nalogah v sedanjih vojni.

* Na Prevaljah je bil prirejen kuharski tečaj, ki ga je vodila učiteljica Raspotnikova. Dajala je navodila, kako je treba kuhati in varčevati s sedanjimi živilji, še zlasti pa, kako se prirejajo različna jedila iz krompirja.

* Glasbeno društvo v Črni. Koroška slovi od nekdaj kot domovina krasnih ljudskih pesmi. Listine kažejo, da se je v Črni, v najjužnejšem kraju Meziške doline, že pred sto leti uveljavljalo odnodo glasbeno društvo. Glasbeno življenje v Črni je poživljeno in vneto gojijo koroško ljudsko pesem.

S Spodnje Štajerske

* Novi gobovi. V Mariboru so umrli 78-letna zasebnica Josipina Reichova, 22 letni zasebnik Robert Duga in 80letni preužitkar Jože Schlauer. V mariborski bolnišnici je umrla 25letna kurjačeva žena Neža Skrinjarjeva s Teznea. V Počkavi je umrla delavčeva hčerka Tončka Krautova, v Zgornjem Radvanju pa grofica Roza Bubna-Littitzova. V Celju je umrla v visoki starosti 85let upokojena učiteljica Fani Reyer-Schützova.

* Uradniških vrlnah je nedavni večer govoril v Götzovi dvorani v Mariboru zvezni vodja Steindl. Zborovanje je bilo prirejeno v okviru nove propagandne akcije in so se ga udeležili vsi uslužbenci in namestenci mestne občine in mestnih podjetij. Zupan Knaus je otvoril prvi zbor svojih uslužbencev, nakar je Steindl naglašal, da morajo mestni uslužbenci izpolnjevati poleg svojih gospodarskih nalog tudi politične funkcije. Čistost, pravičnost in vrljnost morajo biti osnovne vrline vsakega namestence.

* Koncert v Trbovljah. Trboveljski godbeniki so se združili v godbeni zbor in priredili to nedeljo svoj prvi simfonični koncert. Najprej bodo zaigrali novo suito glasbenega učitelja Konrada Steckla iz

Celja. Nadalje je na sporedu 3. simfonija Frinca Schuberta ter simfonija Jožeta Haydna v g-duru.

* Mladinska prireditev v Mariboru. Preteklo soboto je bila v Götzovi dvorani v Mariboru velika prireditev naraščajnikov in naraščajnic Heimabunda. To je bil pričetek roditeljskih večerov, ki bodo poslej prirejeni po raznih spodnjaštajerskih krajih. Na prireditve so se pripeljali predstavniki oblastev iz spodnjaštajerskih mest. Mladina je igrala in prepevala. Za zaključek so uprizorili »Ladjo«, ki so jo napravili iz desk in kolov ter so simbolizirali plovbo iz Maribora po Dravi in Donavi v Črno morje in od tam na svetovna morja.

Iz Hrvatske

* Zadnji zbiralni dan za zimsko pomoč. Preteklo soboto je bil v Zagrebu zadnji zbiralni dan za hrvatsko zimsko pomoč. Spet je bil »dolžnostni pohod«, ki so se ga udeležile vse socialne formacije ustaskega gibanja. Pohoda se je udeležilo tudi zastopstvo nemške narodnostne skupine. Udeležba je bila velika. Pred županom in člani vlade je bil nato mimohod.

Iz Srbije

* Nov evangelijski dušebrižnik v Beogradu. V nedeljo je evangelijski škof Heckel uvedel novo imenovane beogradske evangelijske dušebrižnike dr. med. Bornikola. Svečanosti so razen predstavnikov nemške vojske in upravnih oblastev prisostvovali tudi nekateri častni gostje. V svojem nagovoru je škof Heckel omenil, da je evangelijska občina v Beogradu delovna že od leta 1853. In je vse doslej vedno ostala zvesta nemstvu. Dr. Bornikol je že v bviši tjugoslaviji imel posebno znanstveno misijo.

* Ljudski koncert v Beogradu. Kulturni urad nemške narodnostne skupine, okrožja »Princ Evgen«, je v nedeljo organiziral v Beogradu popoldanski ljudski koncert, ki je bil številno obiskan od nemškega civilnega prebivalstva in vojakov. Spored je bil pester in se je posebno odlikoval s svojimi izvajanimi velikim radijski orkester.

»Telefonitis«

* V nobenem mestu ni po cestah toliko javnih telefonskih govornic kakor v Budimpešti. Razen tega ima vsaka tobakarna, vsaka mlekarica, vsaka zajtrkavalnica telefonski aparat za svoje goste. To bi moralo zadostovati. Komur se kam mudi in bi rad na hitrico po telefonu sporočil to ali ono, je zanj brezizgledno, da bi mogel hitro dobiti telefonsko zvezo. Noviči, ki ga vrže v aparat, vsakdo temeljito izkoristi. Če čakaš pred telefonsko govornico in končno slišiš »Zbogom! Na svidenje!« že misliš, da boš lahko sporočil svoje naročilo, toda tedaj se začne pogovor z nova.

* Madžarska pošta uprava se je dolgo časa trudila, da bi prišla tej razvadi na kraj. Po časopisih je naslavljala na ljudi prošnje, opozarjala in grozila, naj vendar ne preobremenjujejo z nepotrebnimi razgovori telefonske mreže. Budimpeštansko prebivalstvo pa je telefoniralo naprej, kakor je bilo navajeno. Zdelo se je, da je bolezen »telefonitis« neozdravljiva. To je pripravilo pošto upravo do sklepa, da je pustila montirati pri vseh zasebnih telefonskih naročnikih in delno tudi v uradih majhne skrinjice, ki imajo to neprijetno lastnost, da so samostojni razdeljevalci. Na vsako skrinjico sta zvezana dva priključka in dokler kdo govori na enem vođu, je drugi mrtev. Toda tudi ta ukrep ni dosti zalegal. Pretekli teden so sporočili budimpeštanski listi prebivalstvu novo rešitev in zadrževalo za »telefonitis«. Zraven prve skrinjice bo montirana še druga, v kateri je naprava, ki bo po petih minutah pogovora prekinila zvezo. Da vneti in zgornji naročniki ne bodo preveč presenečeni, bodo pred koncem razgovora z brnenjem opozorjeni, da jim poteka čas.

* Casopis pripominja, da se bodo zdaj po kavarnah in na čajankah gotovo vnela razmotrivanja, kaj je treba storiti zaradi tolikšnega omejevanja osebne svobode. Morda bo treba v kratkem montirati še tretjo skrinjico, če bodo iznajdljivi Budimpeštanci znali paralizirati tudi zadnji ukrep poštne uprave.

Avtomobilске ceste iz lesa in ledu

* V pretekli jeseni so nemški pionirji na finskiem odseku vzhodne fronte gradili z dobrim uspehom ceste, ki so bile utrjene z lesenimi pragji. V tistih močvirnatih ozemljih je bil to edini način za hitro gradnjo avtomobilskih cest. V zadnjih mesecih pa so s istim uspehom preizkušali z ledom »tlakovane« ceste. Ta sistem, ki se je posebno dobro izkazal v tundrah skrajnega severa, je izredno preprost. S snežnimi plugi se zarezajo v debelo snežno ovedo široka gaz. Njeni robovi se malo stlačijo, nato prevozi izrezano progo škropilni vozovi. Voda, ki brizga iz njihovih tankov, v trenutku zaledeneli in ustvari na površini nove ceste trdno, gladko plast. Na ta način se ceste v zimski dobi zgradijo na hitro način in brez vsakega drugega materiala. Kronist nemške propagandne kompanije, ki poroča te podrobnosti, pravi, da prenesejo te ledene avtomobilске ceste mladane vsako preizkušnjo, tudi najtežji tovorni vozovi lahko vozijo po njih brez vsake nezdode. Trajajo pa v severnih krajih seveda le do začetka maja, ko sneg in led skopnita.

Navodila za štednjo s plinom

* V nemških listih čitamo navodila, ki zaslužio upoštevanje tudi pri nas. Vojna zahteva štednjo z vsemi surovinami. V prvo vrsto spada premog, iz katerega dobivamo plin. Dandanes splošno rabimo več plina kakor v mirni dobi, zato je treba opozoriti gospodinj, naj z njim varčujejo. Upoštevali naj naslednja navodila:

1. Uravnavaj plinski plamen tako, da ne bo segal čez dno lonca!
2. Polzkušaj čim bolj kuhati na ta način, da postaviš lonce drugega na drugega po tako imenovanem načinu kuhanja v stolpiču!
3. Vsak lonec mora biti pokrit s pokričkom!
4. Plinska peč naj bo vedno čista! Očisti zlasti gorilce prav pogosto!
5. Pazl, da bo plinski plamen enakomeren! Utripajoči plamen kaže, da gorilec ni v redu. V takem primeru se obrni na plinarjo!

Uporaba plinskih kuhalnikov za kurjenje sob je potratna plina, s katero v ostalem ne dosežeš zadosti toplote.

na 8 straneh z izbrano vsebino (in z ilustracijami), naslednje številke pa bodo obsegale normalno 4 strani. List bo urejeval g. Pavle Horvat, predsednik SKDS, tehnični urednik bo g. Davorin Petančič, odgovorni urednik pa mladi hrvatski književnik g

